ФИФI ФЫМЫГЪЭПУД, ФИ IЕЙ ФЫМЫГЪЭПЩКIУ

АДЫГЕЙ ПСАЛЪЭ

АДЫГСКОЕ СЛОВО

КЪБР-м И ПАРЛАМЕНТЫМРЭ ПРАВИТЕЛЬСТВЭМРЭ Я ГАЗЕТ ГАЗЕТА ПАРЛАМЕНТА И ПРАВИТЕЛЬСТВА КБР

1924 ГЪЭМ И МЭКЪУАУЭГЪУЭ МАЗЭМ И 1 ЛЪАНДЭРЭ КЪЫДОКI

№200 (21.858) ● 2010 гъэм жэпуэгъуэм (октябрым) и 20, бэрэжьей ● Тхьэмахуэм тхуэ къыдокI ● И уасэр соми 3-щ ● adyghe@mail.ru adyghepsale.ru

●Телеграммэхэр

Къанокъуэ Арсен Краснодар крайм и цIыхухэм яхуогузавэ

Къэбэрдей-Балкъкэр Республикэм и Президент Къанокъуэ Арсен Краснодар крайм и губернатор Ткачев Александр хуэгузэвагъ а щIыналъэм къыщыхъуа гузэвэгъуэм цIыхухэр зэрыхэкIуэдам къыхэкIыу.

«Къэбэрдей-Балкъэрым исхэм гущIыхьэ ящыхъуащ ТIуапсэ районым къыпыкъуэкIа гузэвэгъуэм цIыхухэр зэрыхэкIуэдам теуха хъыбарыр. Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и Парламентым, Правительствэм, ди республикэм ис псоми цIыхухэр зэрыхэкIуэдамкIэ сынпхуогузавэ икIи лей зытехьахэм ядэIэпыкъуныбкIэ, гузэвэгъуэм и лъэужьхэр гъэкIуэдыжыныбкIэ зыфIщIэдгъэкъуэну дыздыхьэрыр бжьэоIэ. Сыноль.Iу хэкIуэдахэм я Iыхьлыхэмрэ я благъэхэмрэ ди цIэкIэ уахуэгузэвэну», - къыщыгъэльэгъуащ телеграммэм.

Тенджыз ФIыцIэ Iуфэм Iус шапсыгъ адыгэхэм я Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ КIэкIыхьу М. Хь. деж

ПщIэ зыхуэтщI
Мэжид Хьэрун и къуэ!

Дунейпсо Адыгэ Хасэм, КъБР-м и Адыгэ Хасэм гущIыхьэ ящыхьащ тенджызым къыщежьэу псы Iуфэм къэса гуэжькъуий лъэщ 13-м я зэранкIэ 2010 гъэм жэпуэгъуэм и 15-16-хэм я жэщым Краснодар крайм и ТIуапсэ районым псыр къызэрыщIуам къыхэкIыу цIыхухэр зэрыхуэкIуэдам, хъыбарыншэу зэрыкIуэдам теухуауэ къатахэр. Районым и жылагъуэхэм хэщIыныгъэшхуэ ягъуэтащ, Псыуэшхуэ Ин, Псыуэшхуэ ЦIыкIу адыгэ къуажэхэр зэтекъутащ. Псыр зыщIэхуахэм яхэхуащ Лазаревскэ районым щыIэ ЩхьэхуитI, ЛIыгъуэтыхь, ДАХ-м и президент АЖАХЪУЭ Къанщобий КъБР-м и «Адыгэ Хасэ» ОО-м и президиумымрэ хэкIуэдахэм я благъэхэмрэ я Iыхьлыхэмрэ яхуогузавэ.

ДАХ-м и президент АЖАХЪУЭ Къанщобий
КъБР-м и «Адыгэ Хасэ» ОО-м и президиумымрэ хэкIуэдахэм я благъэхэмрэ я Iыхьлыхэмрэ яхуогузавэ.

ХЬЭФЫЦIЭ Мухьэмэд

Налшык къалэ, 2010 гъэм жэпуэгъуэм и 19-м.

Дунейкъутэжым хуэдэт

●КъэхъукъащIэхэр

Псы кьнуахэм ТIуапсэ районыр зэтрикъутащ. Нэхъ хэщIныгъэшхуэ зыгъэуэтахэм яхэтщ адыгэ къуажитI.

ГЪЭМАХУЭР егъэлеяуэ хуэбащ, бжьыхьэм зэуэ щIыпIэ зыкъыхэзэкъуихащ... Дунеим и апхуэдэ щыгтыкIэм тенджыз ФIыцIэм и Iуфэм фIы къыщыдэкIуэркъым: гъэжькъуинхэр кIожьэ, псыхэр къуо. Псом хуэмыдэу кьыхэзымыкIуэ щытыкIэхэр куэдрэ къыщохъу ТIуапсэ районым.

Иджыри арат. ФокIадэ мазэм мы щIыпIэм щIыр зыбжанэрэ щыхъеящ. Ауэ, я насыпти, цIыхухэр хэкIуэдакъым, псэуахъэхэми зэраныгъэ ягъуэтакъым. Ауэ насыпыншагъэ гуэр кьыхэзыкIынур псоми зыхащIэ хуэдэт. Жэпуэгъуэ мазэм уэлбанэу зыкъызэхъуихри, уэшхыр мыувыIэжу къешхыу хуеяжащ. Абы щыкIагъуэу пылъыр зыхуэдизыр мы щIыпIэм щIыпсэухэм ящIэ. Ауэ гузэвэгъуэр, зыри пэмыпIащ, жэпуэгъуэм и 16-м и жэщым ТIуапсэ районым кьыпхъэIэсащ.

(Кьуэхыр 4-нэ нап.).

●ЗэIущIэхэр

Псоми щыгъуазэхэр

Иджыблагъэ екIуэкIащ мылъкур къэралым итхьыныбмкIэ, кадастрымрэ картографиемкIэ федеральнэ кьуэдыкъуащIапIэм (Росреестр) и Къэбэрдей-Балъкъэр къудамэм и зэIущIэ. Абы щытепсэльыхьащ Iуэхугъуэ зыбжанэм.

ПСОМ хуэмыдэу кьыхэзгъэщхьэхукIащ «ЯгъэIэпхъуэ мыхъу мылъкуи и къэрал кадастрым хагъэхьаХэм теуха хъыбархэр зэрырат хабзэр гъэувыным теухуауэ» УФ-м Экономикэ зыуэкьыныгъэмкIэ и министерствэм 2010 гъэм мазаем и 27-м кьыдигъэкIа унафэ №75-р ягъэзэщIэн папщIэ зэфIагъэкIыпхъэхэр.

Къудамэм и унафэщI Жэмыкуэ Артур жиIащ езыр зи пашэ Iуэхущ1апIэм игъэзащIэ кьаIэнэхэм къазэрыхэхъэр. Иджы мы къудамэм хохьэ щы кадастр палатэри, картографиери, ягъэIэпхъуэ мыхъу мылъкур тхьыныбмкIэ къэралым и цIэкIэ къаIэнэхэр зыгъэзащIэ Iуэхущ1апIэри.

Абы и псалъэхэхэм кьыхэзэхущ1амкIэ, Iуэхур мыпхуэдэу зэрыцэтраухуам хуабжьу иригъэфIакIуэн хуеящ зэIэпах-зэрагъэгъэт мылъкум егъэщIыIа гъэжьыгъэ псори хабзэм ирагъэзэгъэнущ.

ИпэкIэ зэрыжьыгIащи, зэIущIэм кьыщащIэгъуэн хуэхуГъунущ. Я1пэу кьэпсэльащ ЩIы кадастр палатэм и унафэщIым и къуэдзэ Бозий Таймураз. Ар кьытеувыIащ IэнатIэм кьыщыхъуа зэхъуэкIыныгъэхэм.

Апхуэдэу зэIущIэм кьыщыпсэльащ мылъкур къэралым егъэтхьныбмкIэ Iуэхущ1апIэм и унафэщIым и къуэдзэ ДзыгъуанэИзор. Абы зэхуэсахэр щыгъуазэ ищIащ нужь зэманым УФ-м Экономикэ зыужьныгъэмкIэ министерствэм мы IэнатIэм хилъха зэхъуэкIыныгъэхэм.

Хуитныгъэхэмрэ зыуэ щыт къэрал реестрымкIэ къудамэм и унафэщI Иуан Еленэ щыгъуазэ ищIащ мылъкур кьащхьэн е ящэн папщIэ зекIуэ хабзэхэм. Абы и лэжьэгъу Каитвицевэ Светланэ видеотехникэкIэ зэрангъэльэгъуащ Iуэхум екъэIа тхьылъхэр зэрызэрагъэпэщын хуей щыкIэхэр.

Псори зытещIыхьар 2010 гъэм жэпуэгъуэм и 24-м кьару зыгъэут унафэщI. Ар кьыдигъэкIащ УФ-м Экономикэ зыужьныгъэмкIэ и министерствэм.

ДипэкIэ мы IэнатIэм щызекIуэжынукъым

Иджыблагъэ ЩIэнтIэпс хъер хъуркъым.

ЛъэпкъIуущIыгъэ:

Я къалэнхэм хуэпэжу

УФ-м къырал кIуэцI Iуэхухэмкъ и министр Нурмагомед Рашид ФIыцIэ яхуэщIащ зи къалэнхэм хуэпэжу икIи Iуэхум хуэЗэзу щIэнхьаджащIэхэм япэува хабзэхъумэхэм.

Беджмылы зэрыхъуамкIэ, щIэпхъаджащIэхэр хэтащ Щэшэным и парламентым щыщ депутат зыбжанэ яуэкIыну. Ахэр уеблэмэ унэм и еплIанэ къатми иэсыфащ. АрщхьэкIэ бзаджэнаджэхэм япэуващ СОБР-м хэт зауэлIхэр. ЩIэпхъаджащIитIым езыхэм дагъымкIэ зыкъыгъэуащ, щыр хабзэхъумэхэм яукIащ. ЦIыху мамыр-хэм ящыщу 17 уIэгъэ хъуащ.

КуэдкIэ зэгурыIуэу

Урысейм и Iэтащхьэ Медведев Дмитрий Франджым щепсэльащ а къэралым и президент Саркози Николя рэ Iерманиеи и канцлер Меркель Ангелэрэ. Абыхэм я зэIущIэр купщIафIэу щытащ. Лъэныкъуэхэр Iуэху куэдкIэ зэгурыIуащ.

УФ-м и Президент Медведев Дмитрий зэIущIэм щыжиIащ щэкIуэгъуэ мазэм Лиссабон кIуэну. Ар хэтынущ «Урысей-НАТО» совет-ым и зэхьыхьэм. Мы Iуэхур щыхьэт тохъуэ Урысеймрэ Атлантикэ ищхьэрэ блокымрэ я зэхущытыкIэхэр зэрефIакIуэм.

Украинэм нос

Венгриеи кьыщыуа химзаводым къыщIэжа щхьэхьыр Iунай цым нрехьэх. ЕвщIагъэлIхэм кьыхэзрагъэтэмкIэ, мыгувэу ар Украинэм нэсынущ.

Псори тогуэвыхь ар цIыхухэми щIыуэпсми зэран зэрахуэхьуным.

НОБЭ

♦Статистикэм и дунейпсо махуэщ. ООН-м и Ассамблее Нэхъыщхьэм и 40-нэ сессием и унафэкIэ ягъэуващ.

♦Урысей Флотыр кьыщызэрагъэпэща махуэщ

♦Дзэ связистым и махуэщ

♦Жэпуэгъуэм и 20 - 21-хэм Астэна (Къзэхьстан) щекIуэкIынущ ОБСЕ-м терроризмэм пэщIэтынымкIэ и конференщ.

♦Жэпуэгъуэм и 20 - 22-хэм Барилоте (Аргентинэ) щекIуэкIынущ хъыбарегъащIэ агентствэхэм я 3-нэ дунейпсо конгрессыр.

♦2000 гъэм Шэджэм поселкэр ШэджэмкIаIэ хъуащ.

ПIалъэхэр зыхьхьэзыгар **ШАЛ Мухьэмэд.**

Я къалэнхэм хуэпэжу

УФ-м къырал кIуэцI Iуэхухэмкъ и министр Нурмагомед Рашид ФIыцIэ яхуэщIащ зи къалэнхэм хуэпэжу икIи Iуэхум хуэЗэзу щIэнхьаджащIэхэм япэува хабзэхъумэхэм.

Беджмылы зэрыхъуамкIэ, щIэпхъаджащIэхэр хэтащ Щэшэным и парламентым щыщ депутат зыбжанэ яуэкIыну. Ахэр уеблэмэ унэм и еплIанэ къатми иэсыфащ. АрщхьэкIэ бзаджэнаджэхэм япэуващ СОБР-м хэт зауэлIхэр. ЩIэпхъаджащIитIым езыхэм дагъымкIэ зыкъыгъэуащ, щыр хабзэхъумэ-

Лъэпкъ Iуущ1ыгъэ:

Хамэ пщIэнтIэпс хъер хъуркъым.

●Къэрал гулъытэ

Хъупсырокъуэ Хъызыр пщIэ къыхуащI

КАВКАЗ ИЩХЪЭРЭМ ис лъэпкъхэм я щэнхабзэм и тхыдэмкIэ Урысейм и Iэщ1агъэлI нэхъ цIэрыIуэ дыдэхэм ящыщ, тхакIуэ Хъупсырокъуэ Хъызыр «Хэкум и пащхьэ щIIэ фIыщIэм папщIэ» орденым и III нагъыщэр кьратащ. Мы гъэм зи ныбжьыр илъэс 80 ирикъуа щIэныгъэлIым къэралым и дамыгъэ нэхъ лъапIэ дыдэхэм ящыщыр кьыхуэгъэфэщащ «щэнхабзэм, печатым, телерадиовещанэм и Iэнатlэхэм щиIэ фIыщIэм икIи илъэс куэд лъандэрэ и зэфIэкI кьиригъэльагъуэу творческэ лэжьыгъэм зэрыбгъэдэтым папщIэ».

Филологие щIэныгъэхэм я доктор, профессор Хъупсырокъуэм и юбилейм ирихьэлIэу кьыдигъэкIащ «Пушкинымрэ ЩIерджэсымрэ» тхылъыщIэр. Абы кьыщыхэгъэщащ Урысейм ис лъэпкъ цIыкIухэм я щэнхабзэр хъумэныкIэ, зегъэужьыныкIэ, ар дунейпсо утыкум ихьэныкIэ егъэлеяуэ Iуэхуэшхуэхэр зэфIэзыгъэкIа урыс интеллигенцэм и щIыхуэ кьызэрыттенэр.

«Урыс-адыгэ литературэ зэпыщIэныгъэхэр Пушкиным и лъэхъэнэм кьыщегъэжьауэ кьокIуэкI. Абы «Современник» журналым и я10-томым 1836 гъэм кьытридзауэ щытащ урыс офицер Кьаздэржий СультIан и «Хьэкьитlэгъу ауэ» тхыгъэр икIи ар Белинскэм фIэтелъыдзэ хъуауэ щытащ», - щыжиIащ профессорым ИТАР-ТАСС-м и корреспондентым ирита интервьюм.

«Щэрджэс» цIэр куэд лъандэрэ кьадокIуэкI «адыгэ»-кIэ зэджжу Кавказ Ищхьэрэм ис лъэпкъ зыбжанэм. Абыхэм езы-хэм я тхыбзэ яIэжу щытакъым. А тхыбзэр кьызэзыгъэпэщар зи нэхьыбапIэкIэ пащтыхьыдзэм хэта, абы кьыдэкIуэу щIэныгъэшхуэ зэрыгъэгъуэта адыгэ уэзщIакIуэрэщ», - хэхауэ кьыригъэлъэгуащ Хъупсырокъуэм.

ТхакIуэм зэрыкиIэмкIэ, «кьыпхуэмыльытэным хуэдэу мыхьэнэшхуэ яIэщ урысыдзэм кьулыкIу щызыщIахэу Раевскэм, Бенкендорф, Бестужев-Марлинскэм адыгэ щэнхабзэм и тхыдэм теухуауэ ятхахэм».

Абы кьыдэкIуэу профессорым кьыхигъэщащ «лъэпкъитIым я зэпыщIэныгъэхэм гугъуехьхэри зэрэзыхъэрэ». «Кавказ зауэр илъэсищэм щIигъукIэ екIуэкIащ, ауэ мамырыгъуэ Хэку зауэшхуэм и лъэхъэнэм, абы иужь илъэсхэм Къэрэшей-Щэрджэсым къыщыхъуа Iуэхухэр. Абыхэм кьахощ Урысейм ис лъэпкъхэм я тхыдэ, щэнхабзэ зэдзэжьныгъэм и хэкIыпIэхэр.

Фокlадэм и 19-м Я1пэ каналым щыщIидзащ «Мылымрэ мафIэбзийм» телевизионнэ нэгузегъэужьым (шоу).

АБы ХЭТХЭР зэпоуэ фигурнэу кьэжьыхьыныкIэ иджы-рей хореографиемкIэ. Артистхэмрэ шоу-хьэрычэтыщIэм и вагъэхэмрэ мылым гъэрыжькIэ кьыщажьыхьыу, спортсмен цIэрыIуэ зэн уэрэд жаIэфу загъэсауэ утыку кьохьэ.

Зи гугъу тщIы проектым хэмрэ. Я тхылъхэм ящIыгъуу ныбжьыщIэхэм ягъэхьэзырым хуейщ кьалэм щыщIэ социальнэ е экономикэ гугъуехьэхэм ящыщу зым и хэкIыпIэр щыгъэпкIрыхьа лэжьыгъэ. Апхуэдэуи абыхэм кьепсэльэнущ щыпIэ администрацэм, ЕгъэджэныгъэмкIэ район кьудамэм я Iэщ1агъэлIхэр, КъБР-м и Щ1алэгъуалэ и правительствэм хэтхэр.

Щ1алэгъуалэ правительствэм щэнхабзэмкIэ и министр, проектыр кьэзыгупсыса Азаров Тимур зэрэжьиIамкIэ, щ1алэгъуалэ администрацэр ныбжьыщIэхэм я жьыджэрагъыр хьэзэщIэзыгъэ, ахэр зыгъэпIейтей Iуэхугъуэхэр щыпхагъэкI, социально-экономикэ зыужьныгъэм екъэIа Iуэхугъуэхэр щызэфIагъэкI Iуэхущ1апIэу щытынущ.

ШЫПШДаянэ.

●Телеграммэхэр

Къанокъуэ Арсен Краснодар крайм и цIыхухэм яхуогузавэ

Къэбэрдей-Балкъкэр Республикэм и Президент Къанокъуэ Арсен Краснодар крайм и губернатор Ткачев Александр хуэгузэвагъ а щIыналъэм къыщыхъуа гузэвэгъуэм цIыхухэр зэрыхэкIуэдам къыхэкIыу.

«Къэбэрдей-Балкъэрым исхэм гущIыхьэ ящыхъуащ ТIуапсэ районым къыпыкъуэкIа гузэвэгъуэм цIыхухэр зэрыхэкIуэдам теуха хъыбарыр. Къэбэрдей-Балкъэр Республикэм и Парламентым, Правительствэм, ди республикэм ис псоми къабгъэдэкIыу цIыхухэр зэрыхэкIуэдамкIэ сынпхуогузавэ икIи лей зытехьахэм ядэIэпыкъуныбкIэ, гузэвэгъуэм и лъэужьхэр гъэкIуэдыжыныбкIэ зыфIщIэдгъэкъуэну дыздыхьэрыр бжьэоIэ. Сыноль.Iу хэкIуэдахэм я Iыхьлыхэмрэ я благъэхэмрэ ди цIэкIэ уахуэгузэвэну», - къыщыгъэльэгъуащ телеграммэм.

Тенджыз ФIыцIэ Iуфэм Iус шапсыгъ адыгэхэм я Адыгэ Хасэм и тхьэмадэ КIэкIыхьу М. Хь. деж

ПщIэ зыхуэтщI
Мэжид Хьэрун и къуэ!

Дунейпсо Адыгэ Хасэм, КъБР-м и Адыгэ Хасэм гущIыхьэ ящыхъуащ тенджызым къыщежьэу псы Iуфэм къэса гуэжькъуий лъэщ 13-м я зэранкIэ 2010 гъэм жэпуэгъуэм и 15-16-хэм я жэщым Краснодар крайм и ТIуапсэ районым псыр къызэрыщIуам къыхэкIыу цIыхухэр зэрыхуэкIуэдам, хъыбарыншэу зэрыкIуэдам теухуауэ къатахэр. Районым и жылагъуэхэм хэщIныгъэшхуэ ягъуэтащ, Псыуэшхуэ Ин, Псыуэшхуэ ЦIыкIу адыгэ къуажэхэр зэтекъутащ. Псыр зыщIэхуахэм яхэхуащ Лазаревскэ районым щыIэ ЩхьэхуитI, ЛIыгъуэтыхь, ДАХ-м и президент АЖАХЪУЭ Къанщобий КъБР-м и «Адыгэ Хасэ» ОО-м и президиумымрэ хэкIуэдахэм я благъэхэмрэ я Iыхьлыхэмрэ яхуогузавэ.

ДАХ-м и президент АЖАХЪУЭ Къанщобий
КъБР-м и «Адыгэ Хасэ» ОО-м и президиумымрэ хэкIуэдахэм я благъэхэмрэ я Iыхьлыхэмрэ яхуогузавэ.

ХЬЭФЫЦIЭ Мухьэмэд

Налшык къалэ, 2010 гъэм жэпуэгъуэм и 19-м.

●ЩIэныгъэхэр

Псоми щыгъуазэхэр

цIыхухэм пщIэншэу щыхуащIэ Iуэхутхьэбзэхэр. Псом ахэмэ щIэтын хуейщ. Нэхьапэм дакъикьитху нэхъ дэмыкIыу ягъэIэпхъуэ мыхъу мылъкур ящэн-кьэщэхуным теухуа тхылъхэр зэфIагъэхьэ хьурт. АрщхьэкIэ иджы апхуэдэ Iуэхутхьэбзэхэм пщIэ щIэтын хуейщ. Пэжщ, иджыри ар ахъшэшхуэкъым - тхылъымпIэкIэ тхылъхэр бгъэхьэзырыным текIуэдзнур сом 300-щ, электрон пошткIэ соми 100-щ. ЗэIущIэм зэрыщыжаIамкIэ, электрон поштыр кьэзыгъэсэбгъэхэр кIуэ пэтми нэхъыбэ хьунущ.

Мыри кьыхэзгъэщын хуейщ. Мы зэманым зэIубжьым хабзэхъумэ Iуэхущ1апIэхэмрэ Росреестрымрэ я зэхущытыкIэхэр. Зы лъэныкъуэкIэ прокуратурэр хуитщ щэч зыхуищI дэтхэнэ Iуэхущ1апIэри кьыпщытэну, ауэ Росреестрым и щхьэкIэ кьыкIа унафэм ипкъ иткIэ, абы ар зыхуеину хъыбархэр Iэрамыгъэхьэми хуэныкъуэ зыхуэфащэ щапхъэм иту зыкъыхуаамыгъэзамэ. Мыбдеж щыгъэпэщIуэу УФ-м «Прокуратурэм и Iуэхукlэ» Федеральнэ законымрэ зи гугъу тщIы хабзэмри, ар иужькIэ зохахьыжину кьыщIэкIынщ.

Кьыхэзхуэсахэм упщIэ куэд ятащ икIи абыхэм я жэуапри зэхахащ.

ЗэIущIэм хэтащ Iуэхущ1апIэ зэмылIэужьыгъуэхэм я лIыкIуэхэр, хабзэхъумэ Iэнатlэхэм ящыщхэр, журналистхэр.

Мы Iэнатlэм щIыхуэхэм я дежкIэ иIэ мыхъэнэр иджыри куэдым кьагурыIуэркъым. А щхьэусыгъуэм кьыхэкIыу Iуэхущ1апIэм и унафэщIэр журналистхэм елъэIуащ я лэжьыгъэр зыхуэдэр нэхъ купщIафIэу икIи зэпкърыхуаэ щIыхуэхэм я пащхьэ ирапхьэну.

МАХЪШОКЪУЭ Мухьэмэд.

●ЩIэныгъэхэр

Псоми щыгъуазэхэр

цIыхухэм пщIэншэу щыхуащIэ Iуэхутхьэбзэхэр. Псом ахэмэ щIэтын хуейщ. Нэхьапэм дакъикьитху нэхъ дэмыкIыу ягъэIэпхъуэ мыхъу мылъкур ящэн-кьэщэхуным теухуа тхылъхэр зэфIагъэхьэ хьурт. АрщхьэкIэ иджы апхуэдэ Iуэхутхьэбзэхэм пщIэ щIэтын хуейщ. Пэжщ, иджыри ар ахъшэшхуэкъым - тхылъымпIэкIэ тхылъхэр бгъэхьэзырыным текIуэдзнур сом 300-щ, электрон пошткIэ соми 100-щ. ЗэIущIэм зэрыщыжаIамкIэ, электрон поштыр кьэзыгъэсэбгъэхэр кIуэ пэтми нэхъыбэ хьунущ.

Мыри кьыхэзгъэщын хуейщ. Мы зэманым зэIубжьым хабзэхъумэ Iуэхущ1апIэхэмрэ Росреестрымрэ я зэхущытыкIэхэр. Зы лъэныкъуэкIэ прокуратурэр хуитщ щэч зыхуищI дэтхэнэ Iуэхущ1апIэри кьыпщытэну, ауэ Росреестрым и щхьэкIэ кьыкIа унафэм ипкъ иткIэ, абы ар зыхуеину хъыбархэр Iэрамыгъэхьэми хуэныкъуэ зыхуэфащэ щапхъэм иту зыкъыхуаамыгъэзамэ. Мыбдеж щыгъэпэщIуэу УФ-м «Прокуратурэм и Iуэхукlэ» Федеральнэ законымрэ зи гугъу тщIы хабзэмри, ар иужькIэ зохахьыжину кьыщIэкIынщ.

Кьыхэзхуэсахэм упщIэ куэд ятащ икIи абыхэм я жэуапри зэхахащ.

ЗэIущIэм хэтащ Iуэхущ1апIэ зэмылIэужьыгъуэхэм я лIыкIуэхэр, хабзэхъумэ Iэнатlэхэм ящыщхэр, журналистхэр.

Мы Iэнатlэм щIыхуэхэм я дежкIэ иIэ мыхъэнэр иджыри куэдым кьагурыIуэркъым. А щхьэусыгъуэм кьыхэкIыу Iуэхущ1апIэм и унафэщIэр журналистхэм елъэIуащ я лэжьыгъэр зыхуэдэр нэхъ купщIафIэу икIи зэпкърыхуаэ щIыхуэхэм я пащхьэ ирапхьэну.

МАХЪШОКЪУЭ Мухьэмэд.

Псори тогуэвыхь ар цIыхухэми щIыуэпсми зэран зэрахуэхьуным.

НОБЭ

♦Статистикэм и дунейпсо махуэщ. ООН-м и Ассамблее Нэхъыщхьэм и 40-нэ сессием и унафэкIэ ягъэуващ.

♦Урысей Флотыр кьыщызэрагъэпэща махуэщ

♦Дзэ связистым и махуэщ

♦Жэпуэгъуэм и 20 - 21-хэм Астэна (Къзэхьстан) щекIуэкIынущ ОБСЕ-м терроризмэм пэщIэтынымкIэ и конференщ.

♦Жэпуэгъуэм и 20 - 22-хэм Барилоте (Аргентинэ) щекIуэкIынущ хъыбарегъащIэ агентствэхэм я 3-нэ дунейпсо конгрессыр.

♦2000 гъэм Шэджэм поселкэр ШэджэмкIаIэ хъуащ.

ПIалъэхэр зыхьхьэзыгар **ШАЛ Мухьэмэд.**

Я къалэнхэм хуэпэжу

УФ-м къырал кIуэцI Iуэхухэмкъ и министр Нурмагомед Рашид ФIыцIэ яхуэщIащ зи къалэнхэм хуэпэжу икIи Iуэхум хуэЗэзу щIэнхьаджащIэхэм япэува хабзэхъумэхэм.

Беджмылы зэрыхъуамкIэ, щIэпхъаджащIэхэр хэтащ Щэшэным и парламентым щыщ депутат зыбжанэ яуэкIыну. Ахэр уеблэмэ унэм и еплIанэ къатми иэсыфащ. АрщхьэкIэ бзаджэнаджэхэм япэуващ СОБР-м хэт зауэлIхэр. ЩIэпхъаджащIитIым езыхэм дагъымкIэ зыкъыгъэуащ, щыр хабзэхъумэ-

Лъэпкъ Iуущ1ыгъэ:

Хамэ пщIэнтIэпс хъер хъуркъым.

●Къэрал гулъытэ

Хъупсырокъуэ Хъызыр пщIэ къыхуащI

КАВКАЗ ИЩХЪЭРЭМ ис лъэпкъхэм я щэнхабзэм и тхыдэмкIэ Урысейм и Iэщ1агъэлI нэхъ цIэрыIуэ дыдэхэм ящыщ, тхакIуэ Хъупсырокъуэ Хъызыр «Хэкум и пащхьэ щIIэ фIыщIэм папщIэ» орденым и III нагъыщэр кьратащ. Мы гъэм зи ныбжьыр илъэс 80 ирикъуа щIэныгъэлIым къэралым и дамыгъэ нэхъ лъапIэ дыдэхэм ящыщыр кьыхуэгъэфэщащ «щэнхабзэм, печатым, телерадиовещанэм и Iэнатlэхэм щиIэ фIыщIэм икIи илъэс куэд лъандэрэ и зэфIэкI кьиригъэльагъуэу творческэ лэжьыгъэм зэрыбгъэдэтым папщIэ».

Филологие щIэныгъэхэм я доктор, профессор Хъупсырокъуэм и юбилейм ирихьэлIэу кьыдигъэкIащ «Пушкинымрэ ЩIерджэсымрэ» тхылъыщIэр. Абы кьыщыхэгъэщащ Урысейм ис лъэпкъ цIыкIухэм я щэнхабзэр хъумэныкIэ, зегъэужьыныкIэ, ар дунейпсо утыкум ихьэныкIэ егъэлеяуэ Iуэхуэшхуэхэр зэрыгъэхьэзырыным ахъшэшхуэ трагъэкIуадэрт.

«Мы зэманым лъэпкъ цIыкIухэм я дежкIэ кIуэтэху нэхъ гугъу мэхъу бзэр, хьэл-щэныр, дунеи тетыкIэр хъуэныр. Ар икъукIэ Iуэхушхуэщ, - кьыхегъэщхьэхукI щIэныгъэлIым. - Ахэр джыныр Кавказым и республикэхэм мыйеиуэ кьыщызэгъэпэщащ, ауэ анэдэлхъубзэм гъащIэмэ, Iуэхуэхэр зехьэнми, экономикэмэ я лъэныкъуэкIэ иIэ мыхьэнэм кIэрыкъу зэпытщ. Зы лъэпкъ зэкъуэту щыдужьын икIи анэдэлхъубзэр тхьумэн папщIэ, дэ икIэщIыпIэкIэ адыгэ псоми я зэхуэдэ альфбей зэхэлъхьэныр зэрэIэдгъэкIын хуейщ».

ТхакIуэ, литературовед, критик, егъэджакIуэ Хъупсырокъуэ Хъызыр Хьэжбечыр и къуэр 1930 гъэм гъатхэпэм и 18-м Хьэбзэ (Къэрэшей-Щэрджэс) адыгэ къуажэм кьыщалъхуащ. Абы щIэныгъэ лэжьыгъэ щэ зыбжанэ триухуащ Кавказым и щэнхабзэм, адыгэхэм - щэрджэсхэм, къэбэрдейхэм, адыгейхэм - я литературэм пыщIа Iуэхугъуэ нэхъыщхьэхэр убзыхуным. Хъупсырокъуэм прозэ тхыль зыбжанэ кьыдигъэкIащ. Адыгэбзэкъэ урысыбзэкIи традза «Бгъыхэр жэщым» повестым, «Пшэ» романым, повестхэмрэ рассказхэмрэ щэхуэхьэса «ЩIым кьыетена лъэужь» тхылъым кьыщыгъэльэгъуащ Хэку зауэшхуэм и лъэхъэнэм, абы иужь илъэсхэм Къэрэшей-Щэрджэсым къыщыхъуа Iуэхухэр. Абыхэм кьахощ Урысейм ис лъэпкъхэм я тхыдэ, щэнхабзэ зэдзэжьныгъэм и хэкIыпIэхэр.

сул, КIыщокъуэ Алим, Кулиев Кьайсин сымэ я тхыгъэхэр.

Зыщыбгъэгъупщэ хьунукъым совет властым и зэманым Кавказым исхэм зэдыщIэкIыу щIэныгъэ зэрагъэуэтар, алыфбейхэр зэрызэхалъхьар, лъэпкъхэм я тхылъ тедзапIэхэр, театрхэр, газетхэр, тхакIуэхэм я союзхэр, IуэрыIуатI-этнографие гупхэр кьызэрызэрагъэпэщащ. Лъэпкъхэм я бзэхэр, щэнхабзэхэр хъумэным, абыхэм зегъэужьыным ахъшэшхуэ трагъэкIуадэрт.

«Мы зэманым лъэпкъ цIыкIухэм я дежкIэ кIуэтэху нэхъ гугъу мэхъу бзэр, хьэл-щэныр, дунеи тетыкIэр хъуэныр. Ар икъукIэ Iуэхушхуэщ, - кьыхегъэщхьэхукI щIэныгъэлIым. - Ахэр джыныр Кавказым и республикэхэм мыйеиуэ кьыщызэгъэпэщащ, ауэ анэдэлхъубзэм гъащIэмэ, Iуэхуэхэр зехьэнми, экономикэмэ я лъэныкъуэкIэ иIэ мыхьэнэм кIэрыкъу зэпытщ. Зы лъэпкъ зэкъуэту щыдужьын икIи анэдэлхъубзэр тхьумэн папщIэ, дэ икIэщIыпIэкIэ адыгэ псоми я зэхуэдэ альфбей зэхэлъхьэныр зэрэIэдгъэкIын хуейщ».

ТхакIуэ, литературовед, критик, егъэджакIуэ Хъупсырокъуэ Хъызыр Хьэжбечыр и къуэр 1930 гъэм гъатхэпэм и 18-м Хьэбзэ (Къэрэшей-Щэрджэс) адыгэ къуажэм кьыщалъхуащ. Абы щIэныгъэ лэжьыгъэ щэ зыбжанэ триухуащ Кавказым и щэнхабзэм, адыгэхэм - щэрджэсхэм, къэбэрдейхэм, адыгейхэм - я литературэм пыщIа Iуэхугъуэ нэхъыщхьэхэр убзыхуным. Хъупсырокъуэм прозэ тхыль зыбжанэ кьыдигъэкIащ. Адыгэбзэкъэ урысыбзэкIи традза «Бгъыхэр жэщым» повестым, «Пшэ» романым, повестхэмрэ рассказхэмрэ щэхуэхьэса «ЩIым кьыетена лъэужь» тхылъым кьыщыгъэльэгъуащ Хэку зауэшхуэм и лъэхъэнэм, абы иужь илъэсхэм Къэрэшей-Щэрджэсым къыщыхъуа Iуэхухэр. Абыхэм кьахощ Урысейм ис лъэпкъхэм я тхыдэ, щэнхабзэ зэдзэжьныгъэм и хэкIыпIэхэр.

●ТхылъыщIэ

Унэхэр гъэплъын щIадзэ

Бжьыхьэ-щIымахуэ гъэпсылъэгъэ лъэхъэнэм ШэджэмкIуэр зэрыхуэхьзырым щыгъуазэ дищIащ «ЧТУК» МПГ-м и инженер нэхъыщхьэ Тхьэсэн.

- УНЭХЭР гъэплъын щыщIадзэ лъэхъэнэм зэрыгъэхьэфIкIкIэ зыхуэдгъэхьэзыращ. Котельнэу 23-рэ диIэти, жьы хъуахэр зэтхьэжкIащ, нэхъыбэм я унащхьэхэри тхьэжащ. Нобэ диIэ хьэжу 55-м щыщу 3-р, теплотрассэ метр 8500-м щыщу метри 100-р, счетчикхэр, хуабагъэр къэзыгъэзэлъагъуэ Iэмэпсымохэр зыхуей хуэдгъэхащ. БжьыхьэмифIэр дащIикIи жьыпIэ хъунущ гъэпсылъагъэ лъэхъэнэм дыхуэхьзыру, щIымахуэми дыздэрыщымышынэр», - жиIащ инженер нэхъыщхьэм.

ДЗЭГЪАЩIГЪЭ Аэмэт.

●Дзэлыкъуэ куей

Нэхъыжьхэр ягъэлъапIэ

Жэпуэгъуэм и 22-м «Пшэпль пльыжьхэр» сабий зыгъэпсэхупIэм щагъэлъэпIэнущ зи ныбжь хэкIуэтауэ Дзэлыкъуэ районым щыпсоуэхэр.

МЫ IУЭХУР хохьэ Зи ныбжь хэкIуэтахэм я махуэм егъэщIылIауэ зэфIагъэкI «Гущ1эгъу» мазэ лэжьыгъэм.

Зэхьыхэм хэтынущ куейм и администрацэм и лIыкIуэхэр, кьуажэ унафэщIхэр. Абы ирагъэблагъэхэр ягъэхьэщIэнущ, концерт ирагъэпIлынущ.

ПЩЫУНЭ Эммэ.

●Шэджэм куей

Унэхэр гъэплъын щIадзэ

**Бжьыхьэ-щIымахуэ гъэпсылъэгъэ лъэхъэнэм ШэджэмкIуэр зэрыгъэхьэзыращ щы

75 ТхакIуэ цIэрыIуэ Елгъэр Кашиф

Еш ищIэркъым

Ильэс 75-рэ мэхъу адыгэ тхакIуэ, усакIуэ цIэрыIуэ Елгъэр Кашиф къыззэралъхурэ. Абы и къаэмыпэм къыщIэкIащ зи пщащэ и лъагэ тхыгъэ купщIафIэ куэд - усыгъэхэр, рассказхэр, повестхэр, ахэр гъэнщIащ гъащIэмрэ зэманымрэ я пэжыпIэкIэ, гупсысэ кууклэ.

Елгъэр Кашиф Мысост и къуэр Щхьэлыкъуэ кьуажэм 1935 гъэм жэпуэгъуэ (октябрь) мазэм и 10-м къыщалъхуащ. Къуажэ школым и ужькIэ Кашиф 1955 - 1960 гъэхэм щеджащ Горький Максим и цIэр зезыхьэ Литературнэ институтым (Москва), ар кьнуха нэужь, Къэбэрдей-Балъкъэр телестудием, «Ленин гъуэгу» (иджы «Адыгэ псалъэ») газетым щылэжьащ. 1970 гъэ гъанэрэ ар щыIэщ «Іуащхьамахуэ» журналым и редакцэм - абы и къудамэм и унафэщIу, жэуап зыхь секретару. Иджыпсту а журналым и редакцэр нэхъыщхьэ къулыкъур егъэзащIэ.

Елгъэрым и усэхэр дунейм къыщыдехьар 1955 гъэрщ, и пэ ятIонэрэ («Дыгъэр къыщыщIэкIым») 1958 гъэм къыдэкIащ. Абы гъанэрэ Налшык, Москва щыгтрадзащ Кашиф и тхыгъэхэр щыщхъуэхъэса тхыдэ 26-рэ. Абы хэм ящыщщ «Гъэгуущхьиблэр щыщхэкIым», «ЩIэдзапIэ», «ГугъапIэ», «Псыгуэж», «Пщэдджыжь хьэщIэ», «Ухеймэ, улъэщщ», «Бгъыхэм я жьауэ», «Щым и набдзэ», «Къуэжьхъэр», «Песня у водопада», «В долине нарзанов», «Ночное солнце» тхыгъэхэр, нэгъуэщIхэри. 1988 гъэм къыдэкIащ Елгъэр Кашиф и «Щыуагъэ» романыр.

Елгъэр Кашиф адыгэбзэкIэ зэриздзэкIащ нэгъуэщI лъэпкъ тхакIуэхэм, усакIуэхэм я Іэдакъэ къыщIэкIа тхыгъэ куэд. Араш Къурэн гъапIэмрэ Мухьэмэд бегъымбарым и гъащIэмрэ и Іуэхъущафэхэмрэ теухуа тхылъымрэ адыгэбзэкIэ зэзыдзэкIари. Елгъэрым и Іуэхъущафэхэмрэ теухуа тхылъымрэ гъэкIэн я бзэкIи.

Ди литературэм, журналистикэм, щэхабзэм щIэ фIыщIэм папщIэ Елгъэр Кашиф къыфIащащ «Къэбэрдей-Балъкъэр АССР-м щэнхабзэмкIэ щIыхь зиIэ и лэжьакIуэ» цIэ гъапIэр, «Зэныбжьэгъугъэ» орденыр, медалхэр, щIыхь тхылъхэр къратащ.

Ди гупэ зыхуэгъэзауэ, зы пэш дыщIэсу редакцэм дыщыздэлажьащ Елгъэрым сэрэ. Ар сытым щыгъуи ящыщащ лэжьыгъэм хьэлэлу, ныжьжьэгъуэм гу щIанэу ябгъэдэт, пэжыр зи нэрыгъ журналистхэм.

Жыжьэ пльэф икIи абы губзыгъэ кIэтыкIугупсэжьыф тхакIуэщ Кашиф. Абы щыхьэт тепщIэ хьунущ нужьрей илъэсхэм иригъэкIуэкI лэжьыгъэ щхьэпэжэр. Апхуэдэщ Мухьэмэд бегъымбарым теуха тхылъышхуэр абы адыгэбзэкIэ хъарзынэу зэриздзэкIыу езыр щылажьэ «Іуащхьамахуэ» журналым къызэрытрыригъэдзар, нужьжьэ тхылъ щхьэхуэу къызэрыдигъэкIыжар. А лэжьыгъэ гугъум Кашиф къаруушхуэ тригъэкIуэдащ, хъарзынэуи ехьулIащ. Абы игъэгушхуэу, Іуэхум нэхъри хуэIэнжь хъуэуэ Елгъэрым нэхъ кьаэн иныж кьищтащ, абы адыгэбзэкIэ зэриздзэкIащ Къурэнрыр. Сэ сыщыгъуазэщ Кашиф абы къаруушхуэ зэрырихьэлIар, гугъуэхь нин зэрыдищэчам.

Елгъэрыр зи гум ильыр зи бзэгупэм пылъу зи Іэгур зи Іэнэу псэу цIыху хьэлэщ. Адыгагъэ зыхэлъ, адыгэпсэ зыхэт, и лъэпкъым и фIым щыгуфIыкI, и гуаэм игъэдзыхэ а цIыху щыпкъэр зэрытхакIуэ, журналист Іэзэм кьыдэкIуэу, губзыгъэ дунейм тет, щапхъэ зытрах щхьэгъэзыгъэщI, адэщ икIи адэщхуэщ. ТхакIуэм и гъжьыгъэ гугъуэм щхьэгъуэсэм кьалэн гуэр щимыгъэзащIуэ щыIэ хуэнукьым. Къэбэрдей-Балъкъэрым щынэхъ ин республикэ библиотекэщ адэщ ящыIуэ къуедикьым Кашиф дежкIэ, атIэ зэIэпыкъуэгъуэшхуэщ.

Жи1э, Елгъэр и къуэу ди къуэшыфI Кашиф, лыжь ухъуэуэ тхъэ щумыIуэу мы сэ бжесIэм кьыщIэдэIу. Мы нобэ уэ бгъэщIагъуэ ильэс 75-м дэрэ дебакъуэри, илъэс зытхуэхи дэкIыжащ. Аущ къэхъуащхуи щыIэ хуэдэкьым. Жьы ухъу щхьэкIэ умыгужьей. Араш насып жьыхуэIэжьр - уопсэ. Аущ сэ уэ фIыуэ уэзощIыу, Кашиф, икIи си фIэщ хъурькьым зэи жьы ухъунущ. Зи, сщIэркъым, уэзгъэкIуркьым. Си илъэс бжьыгъэм хэхъуэрэ уи узынщагъэм хэмыщIу, уи кьалэмыпIэр зэрыжану кудрэ упсэу.

Сщыгъупщэрти, уи тхылъ нэхъыфI дыдэр щыптхынур дяпэкIэщ, Кашиф. УщыщIалэм деж сыт птхыми къезэгъ щхьэкIэ, 10рыс1э ухъуа нужь къомыкIуахэрэ гьнэжщ. Щынибэпхыр щIэкъуэз, ныбжьэгъу!

КЪЭРМОКЪ УЭ Мухьэмэд,
Къэбэрдей-Балъкъэрым и цIыхубз тхакIуэ.

Шыныбэпхыр щIэкъуэз, ныбжьэгъу

Елгъэр Кашиф и тхылъ кьомым ярытхэм тепсэлъыхьыныр сэ къыщыслъымыскIэ, и зы тхыгъэ мыин дыдэ, нахь щхьэгъуэ мыкIэщIи, «Пшагъуэм игъэпщкIу удэр» зыфIища рассказым тIэкIу сытепсэлъыхьыт.

Ар щITХА зэманым сыщыгъуазэкьым, ауэ зытетар 1995 гъэм ящыдэкIа «Іуащхьамахуэ» журналым и етIуанэ номерыщ. РассказкIэ сфIэпIащIэIуэу, повесткIэ сфIэмащIэIуэу, фIищари мыгурыIуэгъуэ дыдэу кьыззэрсфIэщIам щхьэкIэ, «мыбы кьыхиуа гуэрыр сыт», жысIэу тIэкIуи сыхуэщIыхьэ щыкIэу сыхэдыкьур», кьыззэгъэдзэкIа тхыгъэм и пэм кьыщIэздзэжьын хуей хъуащ.

Дауи, щхьэздыкIа тIэкIуи сызращэлIат, сыдахьэхат. Кашиф итха псом мыр ящхьэун, тельыджэрэ хуэди щымыIэжу жысIэркъым. Ауэ абы ар-гуэру зэ си фIэщ ищIащ тхакIуэр гъащIэм нэ жанкIэ зэрыхьэпIэр, ди зэман щэнтхъуэгъуэм дэджаIэу псэм ящэ ирагъэщ напэр зыфIэкIуэда цIыхуэр дунейм тез зэрыхъуам зэрытегъэзыхьыр.

Зыми гу зыльымытыр Іуэху щIэщыгъуэкьым Кашиф и рассказым кьыщIэIэтыр. Уеблэмэ ягъэуакуеят жьыхуэтIэм хуэдэщ. Ауэ тхакIуэм литературэм и Іэмал щэрыуэхэмкIэ зэпкърихыу ди пащхьэм кьрилъхьа темэжьыр щIэщыгъуэ тщищIри, ди фIэщи ищIащ. Ди цIыху гъащIэ тIэкIум хэпъ хьэзабышхэр, цIыхупсэм игъэ бэлыхьым и инагъыр, нэхъ кьабзэ дыдэу щытын хуей напэм етпсэфыф гум щIыхьэу, пэжагъ хэпъу щыдигрэльэгъуа Кашиф и рассказыр кьеджэ псоми зыхащIэну кьыс-фIощI.

И ныбжьыр ильэс 75-рэ хъуащ жьыпIэу нобэ Елгъэр Кашиф щIэдгъэльапIэр, дауи, зэрытхакIуэрщ. Ауэ си дежкIэ ар тхакIуэ кьудейкьым. Кашиф сэрэ куэд щIауэ дыдэрощIыху, дыдэдэтэжьащ, дыдэныбжьэгъущ, ди гупсысэ зэтэкIу, ди дзыхь зыдогъэз. Ар псэльэгъу губзыгъащ, чэнджэщэгъу щхьэпэщ, нэкьабзэкIэ дунейм тепIыф, илъагъур акъыл жанкIэ зэзыхьэхуф щIыхьущ. БгъыщIэгъэкьуауэ щымытами, Кашиф гъащIэ тынш иIакьым. Ар ящыщщ зи сабингъэр зауэм хиубыда, абы кьрикIуа гуэрхьэхэр нэхъыбэу зыгъэзва ныбжьыщIэхэм.

Ди гупэ зыхуэгъэзауэ, зы пэш дыщIэсу редакцэм дыщызздэлажьащ Елгъэрым сэрэ. Ар сытым щыгъуи ящыщащ лэжьыгъэм хьэлэлу, ныбжьэгъуэхэм гу щIанэу ябгъэдэт, пэжыр зи нэрыгъ журналистхэм.

Жьыжьэ пльэф икIи абы губзыгъэ кIэтыкIугупсэжьыф тхакIуэщ Кашиф. Абы щыхьэт тепщIэ хьунущ нужьрей илъэсхэм иригъэкIуэкI лэжьыгъэ щхьэпэжэр. Апхуэдэщ Мухьэмэд бегъымбарым теуха тхылъышхуэр абы адыгэбзэкIэ хъарзынэу зэриздзэкIыу езыр щылажьэ «Іуащхьамахуэ» журналым къызэрытрыригъэдзар, нужьжьэ тхылъ щхьэхуэу къызэрыдигъэкIыжар. А лэжьыгъэ гугъум Кашиф къаруушхуэ тригъэкIуэдащ, хъарзынэуи ехьулIащ. Абы игъэгушхуэу, Іуэхум нэхъри хуэIэнжь хъуэуэ Елгъэрым нэхъ кьаэн иныж кьищтащ, абы адыгэбзэкIэ зэриздзэкIащ Къурэнрыр. Сэ сыщыгъуазэщ Кашиф абы къаруушхуэ зэрырихьэлIар, гугъуэхь нин зэрыдищэчам.

Елгъэрыр зи гум ильыр зи бзэгупэм пылъу зи Іэгур зи Іэнэу псэу цIыху хьэлэщ. Адыгагъэ зыхэлъ, адыгэпсэ зыхэт, и лъэпкъым и фIым щыгуфIыкI, и гуаэм игъэдзыхэ а цIыху щыпкъэр зэрытхакIуэ, журналист Іэзэм кьыдэкIуэу, губзыгъэ дунейм тет, щапхъэ зытрах щхьэгъэзыгъэщI, адэщ икIи адэщхуэщ. ТхакIуэм и гъжьыгъэ гугъум щхьэгъуэсэм кьалэн гуэр щимыгъэзащIуэ щыIэ хуэнукьым. Кьэбэрдей-Балъкъэрым щынэхъ ин республикэ библиотекэщ адэщ ящыIуэ къуедикьым Кашиф дежкIэ, атIэ зэIэпыкъуэгъуэшхуэщ.

Жи1э, Елгъэр и къуэу ди къуэшыфI Кашиф, лыжь ухъуэуэ тхъэ щумыIуэу мы сэ бжесIэм кьыщIэдэIу. Мы нобэ уэ бгъэщIагъуэ ильэс 75-м дэрэ дебакъуэри, илъэс зытхуэхи дэкIыжащ. Аущ къэхъуащхуи щыIэ хуэдэкьым. Жьы ухъу щхьэкIэ умыгужьей. Араш насып жьыхуэIэжьр - уопсэ. Аущ сэ уэ фIыуэ уэзощIыу, Кашиф, икIи си фIэщ хъурькьым зэи жьы ухъунущ. Зи, сщIэркъым, уэзгъэкIуркьым. Си илъэс бжьыгъэм хэхъуэрэ уи узынщагъэм хэмыщIу, уи кьалэмыпIэр зэрыжану кудрэ упсэу.

Сщыгъупщэрти, уи тхылъ нэхъыфI дыдэр щыптхынур дяпэкIэщ, Кашиф. УщыщIалэм деж сыт птхыми къезэгъ щхьэкIэ, 10рыс1э ухъуа нужь къомыкIуахэрэ гьнэжщ. Щынибэпхыр щIэкъуэз, ныбжьэгъу!

КЪЭРМОКЪ УЭ Мухьэмэд,
Къэбэрдей-Балъкъэрым и цIыхубз тхакIуэ.

Псынэм изогъэщхь

**Кашиф и ящыщщ и ныбжьыкIэ нэхъ щIалэу литературэм лъэ будэкIэ хьихьэн зи насып кьихьаХэм. Абы и кьыхэкIыпIэ нэхъыщхьэ хьуари тхэным хуэгъэщIауэ, ар и лым хэпъщауэ, абы тегъэпсыхьауэ, абыкIэ Іэзагъэ хэлъу зэрыщытащ. Іхэным пыль дэтхэнэми фIыуэ ещIэ ныбжьыщIэхэм я гъуэгур, я апэрей лъэбакъуэр зэрыщытыр, я апэрей уэзри тхылъри дунейм кьытехьынм, тхакIуэхэм я сатырэм хэуэвным гугъуэхь инхэр пыщIауэ кьызэрекIуэкIыр. Ар ящыкьуэм кьыхокIяпэ лъэбакъуэр зыучэм дзыхь зэрыхуамащIым, языныкьуэм езыхэм яфIэкьыну, япэ ищыну нэхъыжьхэр зэремыуэлIэрым, нэгъуэщIхэм. Апхуэдэ гугъуэхьхэри кьыпэщIэтащ Кашиф, ауэ кьыумылытэу хьунутэкьым а ныбжьыщIэм и Іэзагъэр икIи абы пэрыуэгъу кьыхуэхьуну хуеяхэр икIуэтын хуей хьащ. Фегупсысыт: и ныбжьыр ильэс 23-рэ нэхъ мыхъуу Налшык къыщыдигъэкIын хуэзфIэкIащ «Дыгъэр къыщыщIэкIым» тхылъ-лъэр. Зы ильэс нэхъ дэмыкIыу Кашиф и уэрэ хэр урысыбзэкIэ зэдзэкIауэ дунейм къыщытригъэхащ Москва. Абыхэм кьыкIэлыкIуащ усэхэр, рассказхэр, поэмэхэр, повестхэмрэ романхэмрэ зэрыт тхылъхэр.

Мацlэ сфlощI

КАШИФ слъагъуэу жьыхуаIэм хуэдэу мы Іуэхуитыр сигу кьокIыж.

СщIэжьркъым дэтхэн кIасы сыхсами, ауэ ящIащIэ дыдэхэр арауэ кьыщIэкIынщ ар къыщыхьуар. А зэманым класс-классKIэрэ ещанIэ нэхъыжьхэр школым «щыкъэрэгъуэт», сабийхэр ямыгъэзэрану, кьабзагъэм кIэлъыплъ, кьыщIэхуар утыку щращэри мымащIэу. Арати, Кашиф зыхэс классыр «щыкъэрэгъуэ» махуэхэм зы щIалэ цIыкIу кьыщIэхуащ - кIэльындор кIыхьым ирижэу яубыдащ. КIэльндорым кьыщызымыжьихьа, кьаштым удэушыей пкIэльэфи и пхъэгуфэм тесу кьемыжэхэ щIалэ цIыкIу щыIэ! Ауэ ар зыубыдар зызыгъэткIий гуэрти (нужькIэ и ткIиягъыр щигъэльэгъэщи кьулыкъущIапIэ ар ихуащ), утыкум ирищащ. Абы техьущIыхьу, и нэпс кьекIуауэ и ешджэгъуэм я пащхьэ зэрытыр щиIыгъуэм, Кашиф кьэтэмакъащ: «Уэ сэхуран пIункIыу махуэ псом школым ущIэтащ, мы сабийм сыт ущIыщIыхар?» - жиIэри, щIалэ цIыкIур и классэгъуэм яхищэжащ.

Мыр Кашиф имыщIэжькIи хъунщ. Ауэ ар сигу кьыщIэзгъэкIыжьхэ нужькIэ жысIэнщ.

ЕтIуанэр екъэлIащ Елгъэр Кашиф и уэ «Лу щыдыгум икIуэдащ» зыфIищам (ар япэу дуней зыльэгъуа и тхыгъэ сфIощI). Лэжьыгъэ зищIысыр псалъэ кьудейкIэ мыхъуу, зи фэкIэ зыхэзыщIа, гъащIэм и гупэр щыидзбэийри фIыуэ ЗыIэ щIалэм а и тхыгъэр къызэрытрадзэххэу жьлэ псом щызэпIащIысат, ягу иримыхьыж, лэжьыгъэм зыщIезыгъэх гуэр ялъагъуэ, «колхоз-молхоз нэ ходи, только пщафIэ и сиди» жаIэу, мыр Кашиф и Іэдакъэщ Іэкl нэхъыфI дыдэхэм щымыщIи, цIыхур и гущIэ щымыхьу лэжьэн, бэм ифI зыхэль Іуэхум щIэбэнын зэрыхуэгъэ ехьулIауэ усакIуэм и гъуэгуз псалъэу къыщIэкIащ икIи нужькIи тхыгъэхэм я нэхъыбапIэм а гупсысэр я дэлэнсщ.

Мы ІуэхугъуитIыр сигу кьыщIэзгъэкIыжри мыращ: Кашиф сыт щыгъуи жьэнахуэу, фэрыщIагъэ хэмылъу, пэжыр жиIэу, хуэмыфащэу лей зытехьэу къыфIэщIам кьыщхъэщыжу мэпсэу. Ар щыапхъэдэщ гъащIэми ар щыапхъэдэщ литературэми.

Сэ Кашиф и тхыгъэхэр эпкърыхьыну кьалэн си пщэ дэслъхьэжакьым - абы и дэтхэнэ тхылъми (ар усэу е проззу щрет) мы жысIэр нахуэу кьыхощ. Араш ар тхылъыджэм игу, и псэ щыдыхьэр. «Лу щыдыгум икIуэдащ» уэсмкIэ мылажьэхэм, щыщIезыгъэхэм ар эзращIэнакIэ, ауэ сытми кьэхьуа Іуэху, хуэдэкьым. Сыту жьIпIэм? Кашиф ІэгъэтIылъыпIэ имыIэ жьхуаIэм ещхьу мэлажь, «махуэ кьэ зы сатыр нэхъ мыхъуми тхьи» жьхуаIэ хабзэм тету. Си фIэщ хъуркьым абы хуэдэу зэпыу имыIэу лажьэ куэд ди литературэхэм яхэту. Ноби тхьилъ кьыдэгъэкIыныр гугъу щыхьуа зэманми, зэрысщIэмкIи, ар матхэ, матхэ...

Елгъэр Кашиф адыгэ литературэм хуищIа хэлъхьэныгъэ инщ. Ар нобэрей ди тхакIуэ нэхъ пажэхэм, ЗкIуэлькIуэхэм, щIэджыкIакIуэхэм фIыуэ я ялъагъуэхэм щыщIыщ. Ауэ абы адыгэ журналистикэми хэлъхьэныгъэшхэр хуещI, а Іуэхум нэхъ мащIэрэ и гугъу ящI пэтми, Кашиф «Ленингъуэгум» щыщылъэжьа эзманым газетым и бзэм зегъэузэщIыным ар хуабжьу егугъуащ, зы жыпхъэм кьитхэжьыкIам ещхь, кьарыкIыр кьыбгурымыIуэу кьыджкIыгъэ къэ напэкIуэцIхэм щызэбгрыпхьа жьIэгъуэхэм, псалъэ зэрыIыгъхэм ебэнащ езыр щыгъэкIи редакцэм щекIуэкI зэхуэхьэ кIэщIкIэмк.

Псом хуэмыдэу бзэ жьанкIэ, щIэщыгъуэкIэ тетхыхьыр спорт Іуэхуэм, хэхуэу жьIпIэмэ, футболым. Нобэ лажьэ журналист ныбжьыщIэхэр я репортажхэм къеджэкамэ, щхьэпэ зэрахуэхъунум шэч хэлъ тэкъым.

Кашиф и публицист тхыгъэхэм ди нобэм и Іуэхугъуэ зэIумыбзэр щызэпкърех, абы и очеркхэр дызэсжахэм емыщхьу, художественнэ очерк нэхэщ.

ТхакIуэ щIалэхэм гъуэгу етыныр кьалэн лъапIэу Кашиф эрильыгъэм и щыхьэщIу ящыIыгъ. Ар щыщIам щыщIэ, ар щыщIам щыщIыжьэр. Абы и чэнджэщэр сэбэп зыхуэхьуа, фIыщIэ кьыхуэзыщI куэд езыхэр балигъ хьуауэ нобэ литературэм хэлIыфIыхьэ. Сэ зэи зыщщызгъэгупщэкьым си рассказым хэплъу, сымыщIэххэу газетым тригъэдзауэ зэрыщытар. Ахъуэдэу абы зызыщIигъэкъуахэр куэд мэхъу.

МЫБЫИсытепсэлъыхьымэ, си гуапэт. Кашиф кьызыхэкIа унагъуэр Щхьэлыкъуэ нэхъ пщIэ, нэмыс щызиIахэм ящыщщ. Абы и адэ Мысост фIыуэ зымыдэгъуа ди кьуажи уеблэмэ Кэнжэ, ШIэджэм жьлагъуэхэми дсагъэнкъым. ЛъжьакIуэжьу, цIыху щабзрэ гуапэу, лIыжь Іущрэ чэнджэщ щхьэпэкIэ жумарту ар жьлэм ягу кьинащ. Абы и кьуэхэри - Хьэчими Кашиф - я адэм ешхъужащ. Нобэ зи гугъу тщIыр Кашиф, щхьэлыкъущхьэхэм ар фIыуэ ялъагъу жьIпIэнэр щыщIэ сфIощI, апхуэдизу пщIэ, нэмыс, щIыхь кьыхуаIщIри. Езыри жьлэм папщIэ и щхьэфэр лъэгущIыхь ищIынущ щжьлэ щхьэжащ. Нобэ зи гугъу тщIыр Кашиф, щхьэлыкъущхьэхэм ар фIыуэ ялъагъу жьIпIэнэр щыщIэ сфIощI, апхуэдизу пщIэ, нэмыс, щIыхь кьыхуаIщIри. Ар иреусэ е ирерассказ. Аращ, дауи, литературэм зэрыхьэсрейифIэ, абы лъэбакъуэщIэ езыгъэча, и пщIэр лъагэ зыдэхъуа тхыгъэ купщIафIэщ ахэр, иужьрей зэман зэрыхьэзрийм кьелауэ, кьудым укъыхуагъэущрэ уи гупсысэр зэхэзэехуэм ящIыфу. Уи тхыгъэр апхуэдэ кьарурэ гуащIэкIэ умыуэздыфIынумэ, кьалэм кьыщIыщIам щыIэкъым. ТкакIуэм и пщэ апхуэдэ кьалэн кьыззэрыдэхуэр куууэ зыхэзыщIэхэм ящыщщ Елгъэрыр. ГъащIэм и уэрыпIэ дыдэм кьыщыщIимыгъэлъауэ зы псалъэмакъэ иридзырыбым Кашиф -

и вагъуэмрэ и гъуэгущхьыблымрэ

Лъэужь

ЕЛГЪЭР Кашиф и пшынальэр гъащIэм и макъамэ хьэпэмэтхэмкIэ гъэнщIащ. Щалъхуа щыналъэм хуэусэным, абы и дахагъымрэ кьулеигъэмрэ нэрыльагъу щыным усакIуэм и бзэр хуэщъыруэщ, и гурыщIэр хуэгъуфIыкIынщэщ, хуэмыдекIинщэщ. А дахагъэ кьудейр нэIурыт щыныр аракъым усакIуэр зыхущIэкъыр, атIэ абы и гупсысэр зэхьэлIар а псори насыпым пыщIауэ зэрыщыгъуэ. Щыхум и гурыщIэм дунейм, псэ хэтым хуэдэу, зыкъыдищIу усакIуэм дегъэпытагъуэ. Апхуэдэхэщ «Гупсысэ хуитхэр», «Нартсанащхьэ», «Къущхьэхъу дыгъэр - махуэм», нэгъущIэхэр.

ТхакIуэр зытетхыхь лIы-хъужьым езыри ещхьу жаIэ. Пэж хэтщ абы. Сыт хуэдизщIыхугъэ, гуапагъэ ядэпIьагъурэ Кашиф и лIыхъужьхэм. Псалъэм папщIэ, «ЛIыужьхэр» зыфIищауэ повестыр. Абы укъеджэу тхылъыр бгъэтIылъыжа нэужь, узэгупсысыр зыщI: сыту фIы мы дунейм апхуэдэ цIыхухэр зэрыгетыр.

ШЭДЖЫХЬЭЩIЭ Хьэмыщэ.
1995 гъэ

ШIыР къызыпхъызыуда псынэр зэуэ жабзэркIым. Пшахъуэрп, ятIэрп, кIэрыкуфкIэрыхурп здесь, лъэпощхьопохэр кьызэринэкIыу псышхуэм зэрыхъэдэгну лъагъуэр хишыхх. Абы ещхьыр Елгъэр Кашиф и усэхэр: ахэм хэкIащ гъуабжафэ къытезыгъаеуэу, зыгуэрхэм зэрыдежьуэу хэпльар. Кашиф и тхыгъэхэр къаруущIу кьыхохьэ адыгэ усыгъэм.

Ар сытым тетхыхьми, и гулъытэм щIэмыкIыр цIыхурщ - гъащIэр зыхуэзэрц, фIым хуэлажьэрц.

ЩОДЖЭНЩЫКIУ Iэдэм.
1985 гъэ

ПРИШВИН зэгуэр жиIэгъащ: «Псори усакIуэ къалъхуу, ауэ апхуэдэ хъурмащIэщ. Къэдым яхуэзэфIакIырыкIым шымыпIьасэм нбг зрадзу ягъэсэну». Елгъэр Кашиф щэсщIэкIащ адыгэщ Iэлыр игъэIэсэн. Абы и псалъэм и хущIэр кIуэ пятми нэхъ куу мэхъу, усыгъэ нэсым и нэщэнэу гъащIэщхуэ зэрэIнур нэрыльагъуущ.

ПОПЕРЕЧНЫЙ Анатолий.

ЛЪэПКъ усыгъэм, гъуазджэм игъащIэми «кьихуэтэ» Iуэхутыдэхэм - гъащIэм, лъагъуныгъэм, жьалым, дыгъэм - гъуэхуа тхыгъэхэр ебэкI хъуащ. Иджы абы кьыхохьэ гъащIэм и къежьапIэм, дыз-зыпIа щIым и къару мыкIуэщIыжым, дунеишхуэм тёухуаэхэр. ГъащIэ мыгъашIри, фIы зыщIэм ехъуэпсэнри, Iуэху цIыкIуфэкIуэхэм кьыхэкIауэ нэхъыщхьэм пэгъунэгъу зыхуэщIынри - а псори ди лъэпкъ усыгъэм хэтщ, ар зэпIэзэрыт, Iуущ-гъэр зэбэкI хъуну, и дамэр нэхъри жыну ущегъэгуть. А дамэм щIэтхэ ящыщ зыщ Елгъэр Кашиф.

СОКЪУР Мусэрбий.
1985 гъэ

ЕлГЪэР Кашиф адыгэ усакIуэ цIэрыIуэщ. Ауэ, и къуэш нэхъыжь Кьищокъуэ Алим и щапхъэм тету, нужьрей итьэсхэм прозаик Iэзэуи зыкIингъэтхэгъуащ: абы и тхылъхэр мызэмытIэу кьыщыдэкIащ «Советский писатель», «Молодая гвардия», «Детгиз», «Советская Россия», «Современник» тхыльтедзапIэхэм.

Псалъэм папщIэ, «ЛъэужьхэР» повестым хэт Бэтмырзэ, империалист, граждан зауэм хэтар, колхозхэр кьыдзэзыгъэпэщахэм ящыщщ. Абы игу кьегъэкIыж къэхъуащIэ инхэмкIэ гъэнщIауэ щыта и гъащIэр. А псор кьызидиуэтэхьм, лIыхъужьым уи нэгум кьыщIегъэувэ Совет къэралыгъуэр зэрыгэфIэуэ щыкIэр. А щIыкIэм тету Елгъэрым къиуатэр егъэнщI гъащIэм и пэжыпIэмкIэ, и лIыхъужьхэм я Iуэху пыухыкIахэмкIэ. Кашиф кьиуатэм нэшхьеягъуэкьым ебэкIыр, атIэ зэпIэзэрыту, лъэныкъуэмкIэ щыту кьыхэпIэгъэ и лъагъуэр итхыжьым хуэдэу, пэжыр кьеГъэльагъуэ.

ВЛАСЕНКЭ Александр.

ЦIыхУМ и гукъыдэжыр, уеблэмэ дзрэжэгъуэшхуэ хэлъым Елгъэрым апхуэдизкIэ кьэIуэтэкIэ щабэ кьыхуэгъуэтри, умыгъэщIэгъуэн пльэкIыркъым.

УсакIуэм и тхыгъэм къоБэкI романтизмэр, хьэпсалпIэм епха гупсысэ нэхуэр. Абы кьызэрагъэпэщащ, Iуэху цIыкIуфэкIуэхэм кьыхэкIауэ нэхъыщхьэм пэгъунэгъу зыхуэщIынри - а псори ди лъэпкъ усыгъэм хэлъщ, ар зэпIэзэрыт, Iуущ-гъэр зэбэкI хъуну, и дамэр нэхъри жыну ущегъэгуть. А дамэм щIэтхэ ящыщ зыщ Елгъэр Кашиф.

СОКЪУР Мусэрбий.
1985 гъэ

Мы къэсIуэтэжьыну пцы зэрыхъэмылъхьэмкIэ Алыхьымрэ Къэбэрдей-Балъкъэрым и цIыхубэ тхакIуэ цIэрыIуэ Къэрмокъуэ Мухьэмэд (си жагъуэ зэрыхьэщ, ильэс щэ ныкъуэкIэ уэгъэбзэкIыжмэ къэхъуа мы Iуэхум хэта адрейхэр дунейм ехыжащ) си щыхьэтщ.

ЕДЖЭНЫР къэзухыу Мэзкуу сыкъыщикIыжа 1960 гъэм лэжьапIэ сымыгъуэту (абыхэм щыгъуэ апхуэдэ Iэнатlэ Iууар си закъуэтэкъым - а сэкъауэр ящIэкIащ ди усакIуэхэу Мысачэ Петри, Тхьэгъэзит Зубери, нэгу щIэIхэми) мазэ зыщыпплкIэ сыщысачэ, Налшык телевидениэм и студи»м (а лъэхъэнэхэм арат а Iуэхущапlэм зэреджэр) редактору сащтэ. Ар кьыщыхъуа мазэри мазуэри щэсщIэжьыр гукъэжьжыр зытеуухам и юбилеим зэрехьэлIаращ.

Ялэ дыдэу кьызэзгъэпэща нэтынхэм ящыщт а усакIуэ цIыкIуэр ильэс щэ ныкъуэ зэрырикуэм теухуар. Ар езыгъэкIуэкIын режиссеру кьызэгъэбдыдлIар адыгэбзэр уэр-сэру зыщIэ Аэз Мухьэмэдт, - абы и анэр Кьармэхьэбгъэ Шэрийкэ япхуэт. Театрхэми кинофильмхэми артисту къуэдгъэ щыджэгуа Мухьэмэд зи IэщIагъэм фIыуэ хуэIэкIуэльакIуэ режиссерт икIи лIы бэлыхьт. Ныбжьэгъу нэхъыжьыфIт. Абы Iуэхутхьабзэщхуэу сэ кьыс-фIы зыщIэм ехъуэпсэнри, Iуэху цIыкIуфэкIуэхэм кьыхэкIауэ нэхъыщхьэм пэгъунэгъу зыхуэщIынри - а псори ди лъэпкъ усыгъэм хэлъщ, ар зэпIэзэрыт, Iуущ-гъэр зэбэкI хъуну, и дамэр нэхъри жыну ущегъэгуть. А дамэм щIэтхэ ящыщ зыщ Елгъэр Кашиф.

СОКЪУР Мусэрбий.
1985 гъэ

ИжьымкIэ кьыщыщIэдзаэр: **Теунэ Хьэчим, Щоджэн-цIыкIу Iэдэм, КIуащ БетIал, Елгъэр Кашиф.** *1954 гъэ*

Иджыри къэс

Си ныбжьым ит псоми хуэдэу, Елгъэр Кашиф и тхыгъэхэм Iэджэ щIауэ сыщыIуаззщ. Ауэ усакIуэр гъунэгъуу, фIы дыдэу кьыщысцIыхуар, и цIыкуГъэри зыхуэдэр кьыщыщIар 1973 гъэм ди республикэм щыIу зыбжаз Москва Литературэ институтым дыщIэтIысхьэн мурадкIэ дыщыкIуам щыгъуэщ.

ЗЭРЫЩIэТIысХьэ экзаменхэр щыттныум ирихьэлIэу ди ТхакIуэхэм я союзым и правленэм абы нитуэзыкIуэ Елгъэр Кашиф, зэрыхуэзфIэкIкIэ зыкьыштIигъэкIуэн, и нэIэ кьыттригъэтын папщIэ. Кашиф езым нэхъапэIуэкIэ мы институт дыдэр кьиухати, ныбжьэгъу, цIыкуГъэ кьыхуэхуауэ щытауэ иджыри мыбы щыIэхэр кьиГъэсэбэпурэ, экзамен тыгуэм икъуэкIэ кьыддэIэпыкъуащ икIи ноби сокужьIэнущ ди гупым и нэхъыбэр экзаменхэм хъарзынэу пэлъэщу институтым зэрыщIэтIысхьар куэд дыдэкIэ Елгъэрым зэрифIыщIэр. Абы и закъуэкъым, ди гъусэу общежитым ныщIэтIысхьэри, дитемыкъэулеикIыу экзаменхэм тэмэму зыхуэдгъэхъэзырым и нэIэ зэпымыуэу тригъэтащ.

Дэри, Москва зи щыпэдыхьэ щIалэгъуалэр, нэхъапэкIэ дымыпльэгъуэ кьалащъхэм удэзыхьэхьи махуэ кьэс гъунэжу дыщыхуэзэми, апхуэдизу кьытхуэсакъ ди нэхъыжьым дыдIэлIыкIыРти, и жагъуэ дымыщIын щхьэкIэ, и жьIэр зэрыдгъэзэщIэным дыщIэкъурт. А зэманым дыкIуэуэ щытахэр кьанэ щIагъуэ щымыIуэ дыщIэхуэгъащIу институтым, Экзаменхэр зэфIэкIыIуу, дызэрыщIэтIысхьар Iупщ1 хъуху Кашиф ди гъусэу щыIащ. ИужькIэ, деджэхуКIи, Елгъэрыр тыщIэтIысхьэри, дитемыкъэулеикIыу экзаменхэм тэмэму зыхуэдгъэхъэзырым и нэIэ зэпымыуэу тригъэтащ.

Ди ныбжьэгъуэ щIалэгъуалэр, нэхъапэкIэ дымыпльэгъуэ кьалащъхэм удэзыхьэхьи махуэ кьэс гъунэжу дыщыхуэзэми, апхуэдизу кьытхуэсакъ ди нэхъыжьым дыдIэлIыкIыРти, и жагъуэ дымыщIын щхьэкIэ, и жьIэр зэрыдгъэзэщIэным дыщIэкъурт. А зэманым дыкIуэуэ щытахэр кьанэ щIагъуэ щымыIуэ дыщIэхуэгъащIу институтым, Экзаменхэр зэфIэкIыIуу, дызэрыщIэтIысхьар Iупщ1 хъуху Кашиф ди гъусэу щыIащ. ИужькIэ, деджэхуКIи, Елгъэрыр тыщIэтIысхьэри, дитемыкъэулеикIыу экзаменхэм тэмэму зыхуэдгъэхъэзырым и нэIэ зэпымыуэу тригъэтащ.

Елгъэрыр адыгэ литературэм и пщэдейм хуэфащэу хьэхъэн щIалэгъуалэ диГъэм егупсысу, зригъэлIалIэу зэрыщытамкIэ абы нэхъ щхьэхтыфI ухуеиуэ си гугъэкъым. Ноби арацщ, зыгуэр итхауэ чэнджэщ лъэхъэу ныбжьыщIэ зыкъыхуигъаззмэ, имыгъэщIэхъуу доIэпыкъу.

Сигу кьэзгъэкIыжаэр кьыззрыхъурэ зэманыфI дэкIащ, ауэ иджыри къэс ди гум гуапэу ильщ абы щыгъуэ Елгъэр Кашиф дэтIысгъуэ гупыситэмрэ щIыхуэзыщэмрэ.

Ильэс 75-р гъащIэ щIыкIуэкъым, атIэми, Кашиф иджыри и кьалэмыр зэрыщIыуэхунщэр ди гуапэщи, дыхуейт дяпэкIи а кьалэмыр мыубзэщхьуу куэд дыдэрэ лэжьну.

УЭРЗЭЙ Афлик,
усакIуэ.

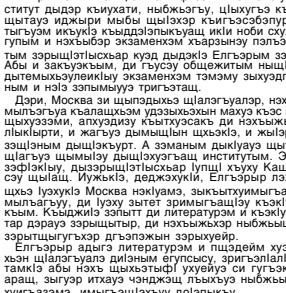

«Iэущхьэмахуэ» журналым и лэжьакIуэ эр (сэмэгумкIэ кьыщыщIэдзаэр): **Гъубжокъуэ Лиуан, Шэвлокъуэ Пётр, Мысачэ Пётр, КIэщтМухьэ, Елгъэр Кашиф.** *1978 гъэ*

ЕлГЪэР Кашиф

Малъхъэ цIыкIу нэпсей

ГукъэкIыжхэм щыщ

усыгъэм я гугъу ящIу... КIэщIу жыпIэмэ, Сокъурымрэ сэрэ дгъэхьэзыра текст «пцIанэр» Мухьэмэд апхуэдизкIэ дахэу «ихуэпат», игъэщIэрэщIати, ельпахэм зэрыжаIэмкIэ, ар щIэщыгъуэу, удэзыхьэхыну екIуэкIат.

Сэ телевиденэм и хьэрискхьэрисхэм зэкIэ хэсщIыкI щыIэ тэкъыми, Атэм сыкъыдихьыкри, си щхьэр лъагэу сигъэлъагъужат. ИкIи... икIиращи, Iуэхур абдеж щиухатэхьым - адэкIи зыгуэрхэм сыхуигъэсащ Мухьэмэд...

Нэтыныр зэфIэкIащ. Ар зэгуэруха усакIуэр:

- Гугъу зыкьыскIэу евгъэжащ. Дэгъуэу кьыззэгъэпэщащ. ИкIи евгъэкIуэкIащ. Тхьэразэ кьыф хухьу... - кьытщотхэу. ФIыщIэ кьытхуещI.

- Абыкъэ зэфIэкIынукъым ар, си малъхъэ цIыкIу, - жери Мухьэмэд мобы и цIэр кьреIуэ. А тIум ныбжькIэ зэрагъэхьащхуэ щыIэтэкъым.

- Сыт -тIэ щIэн хуейр? - «малъхъэ цIыкIур» кьоIэнкун.

- Япэраущ, уи юбилеир кьэсащ. Апхуэдэхэм ехьэлIа дауэзащэхэр нэхъыбэу щрагъэхьащхуэ щыIэтэкъым.

- Сыт -тIэ щIэн хуейр? - «малъхъэ цIыкIур» кьоIэнкун.

- Япэраущ, уи юбилеир кьэсащ. Апхуэдэхэм ехьэлIа дауэзащэхэр нэхъыбэу щрагъэхьащхуэ щыIэтэкъым. ФынакIуэ, кьалэм дежьжьынщ, тIэкIу дыщысынщ, - жи Мухьэмэд. Долинск нэдэкIуей автобус кьэгъэщыжьыпIэм дыкьыщыхуэжьэм соплъэри:

- Уэрп, месым, Кьэрмокъуэ Мухьэмэд мобдеж щыгъуи, абы дришэхьжьымэ, жьэIэпи, щIалэхэр согъапльэ зи маршынэм бгъэдэт Кьэрмокъуэ Мухьэмэд дежкIэ. Ди тхакIуэхэми журналистхэми ящыщу куэдкIэ псоми япэ ити маршынэ кьэщIыжьу фар арат.

- Щытмэ, нэхъыщIэр уэращи, жэи ельэIу кьалэм нэс дынидзысыжьыну, - унафэ кьысхуещI ди нэхъыжьым. Кьэрмокъуэр кьызытекIуэхари ар зэжьэри Тхьэм ещIэт, ауэ щIалэ гупыр дыкьигъэщIэхьуакъым.

«Налшык» щхапIэм дынэсыжкарэ Iуэжутхьбзэ кьыттхуэзэщIа ди ныбжьэгъури щIэмыхъуэжьыну, ди гъусэу ныщIыхьэну дельэIуу дыздэжи. Ауэ и нэгум юбилей гуфIэгъуэ лъэпкъ ильагъэрхьым.

- Си уэжькIэ лэжьну ерижессерым ди Iэмэпсымэхэр IэщIэсльхьэнщ. Фэри зызэщIэфкъуэж-тIэ, - жери, Мухьэмэд кьыдоупльэ.

- АпщIондэхукIэ сэ щыбым... бжэIупэм сыкьыщывэжьнщ, - жери щокIыж зи щхьэр кьыфIэхуа хьэщIэр.

Мухьэмэд, Мусэрбий, КIуарашын БетIал (ар ди редакцэм и унафэщIт), сэ дыкьыщIэкIыжмэ, «юбиляристыр» бгъуэтмэ - кьащтэ! Абдеж Атэм и анэдзэпь хубзэкIэ... хьэуэ, сыщоуэ - адэдзэльхубзэкIэ жиIа псальэхэм кьикIыр зэрымыщIагъуэр кьыдгурыуати, ар тхуэзридзэкIну дельэIуатэкъым.

- Си малъхъэ кьызэгъуныр щIэпхъуэжьамэ, хабзэкъуэтэ дыхьу, мыдрей ди хьэщIэр апхуэдэу дутIыпщыжьнкъым. ФынакIуэ, кьалэм дежьжьынщ, тIэкIу дыщысынщ, - жи Мухьэмэд. Долинск нэдэкIуей автобус кьэгъэщыжьыпIэм дыкьыщыхуэжьэм соплъэри:

- Уэрп, месым, Кьэрмокъуэ Мухьэмэд мобдеж щыгъуи, абы дришэхьжьымэ, жьэIэпи, щIалэхэр согъапльэ зи маршынэм бгъэдэт Кьэрмокъуэ Мухьэмэд дежкIэ. Ди тхакIуэхэми журналистхэми ящыщу куэдкIэ псоми япэ ити маршынэ кьэщIыжьу фар арат.

- Щытмэ, нэхъыщIэр уэращи, жэи ельэIу кьалэм нэс дынидзысыжьыну, - унафэ кьысхуещI ди нэхъыжьым. Кьэрмокъуэр кьызытекIуэхари ар зэжьэри Тхьэм ещIэт, ауэ щIалэ гупыр дыкьигъэщIэхьуакъым.

«Налшык» щхапIэм дынэсыжкарэ Iуэжутхьбзэ кьыттхуэзэщIа ди ныбжьэгъури щIэмыхъуэжьыну, ди гъусэу ныщIыхьэну дельэIуу дыздэщытым... Тобэ ярэбИ! Дыпльэмэ... Ди «юбиляристыр» автобусым кьикIыкъуэ дольагъу. Атэм арг гуэру жеIэ кьыдгурымыIуэ псалъэ гуэрхэр. ДельэIу пэтми, кьыдэмыдалуэу, ящIэ, Iэ ящIри, и «малъхъэ цIыкIум» кьрегъэгъаээ. А тIум зыгуэрхэри зэхъаIащ.

- Сыныбжьэщ-сыныбжьэрп, фыкьыщIэгущыIа сфIэщIу...

- НарКIуэ-тIэ модэ, ди гущIэм абы щыпытщэнщ, - жери дыздэкIуэну ди щхьэгъэ зрец1ыкъуэр зрегъэкIыжа Мухьэмэд.

- Емыкъу сыкьэзмыщI, щалэхэ, нобэ сIыгъышхуи щыIэтэхьмэ... - зрельэфыхь щхьэрехьэхащ. Дауи, си «жумартыгъэмкIэ фIыщIэ зыхуищIар-сэратэкъым - жьыхуэупсан и щыкъу щIалэрат...

Мис иджы, абы лъандэрэ лIэщIыгъуэ ныкIуэ блэкIащ. Нышэдибэ лэжьапIэм сыкьыззэрыщIыхьэу, зэрыдихьаззэу, махуэ лэжьыгъэр кьызэрыщIэдзэ газетыр зэтесхрэ сеплымэ... Гууэрэри гуапэри зэпылъщ, жи - икIи щхэу си дзэ-лыфэр сотI: пщIыупсыгъэ хэпльу, зи щIых уэ кьыстехуа бзыльхъугъэ тельыджэр зэрыщIымыIэжьым тёуха уэбыгъеращIэм сопль. «Еууей, тхьэмыщIэ», аIуэрэт нэхур Алыхым кьуит. УэсщIауэ щIыгър сэри Тхьэм кьыс-хуигъэгъу, - жызоIэри сыкъотэзащ. Пыlэр зыщхьэрыстIагъауэ, сэ дыуэщI сокIуэ щыкьыСIэм, си лэжьыгъуХэр кьызоплъ. КьоIэнкун. «Хэт?..» - жаIэу щыщIэупщIэхэм: «А фIыгъ газетым тетращ... Абы и гуэныхьи и емыкIу щIыхуи стелыщ сэ», - жызоIэри, мокъуэ зэпплыжку кьызоГъанэри, пышыжькIуэ сокIуэ.

Аф ар пшынэжькIэ хьуну пIэрэ аркъэ бжьитIрэ щхьэкIэ... Абыхэ гъэтIылъыгъэ Iэдкэ яIэщ. ХьэщIэщхуэ дахуэзащи, нэхъыфIыIуэхэм щыщу жаIащ жыIэ»...

- СыкьымыщIыуэ мынэгъу зщIу, абы и фIэщ сыкьынуну сэ? ИтIанэ... апхуэдизу ямыIэмэ-щэ?

- Си шыпхъурри соцIыхуэри, абы яIэр зыхуэдизэри сощIэ сэ. Жэ псынщIэ. Уэ укьэсыжьыхуиIэ, дэ шхын Iуэху зетхуэнщ...

ПцIы зыхуэдупс цIыхубэр жыIэзэфIэщт, хьэрэмыгъэнщэти, гурыщхьуэ лъэпкъ кьысхуищIакъым.

КьыфIэбгъэкIмэ, я гъэтIылъыгъэхэм сэ сыхигъэпльхьэрэ (сыкьем абыхэм хишыкI щыIэтэхьым) нэхъыфIхэр кьыкьызгетъж. Нобэ дунеим щыгъуэ хъуржьынхэр (пакетхэр) абыхэм щыгъуэ ди деж щызекIуэртэкъым, абджиплIыр тIурытIу зэдзылIауэ газетхэм кIуэщIекьыхьри, Мухьэмэд и шыпхър зэрицIыхужьыр хьэжьыу спхькIауэ, кьысщыгуфIыкIыу сыкьеуетыпщыж... Ауэ ахэр Iэнэм щыгъезгъуэм, ди «юбиляристэ» тхьэмыщIкIэр зы епльыкIэкIэ кьызэпльати, си щхьэр еохьэхащ. Дауи, си «жумартыгъэмкIэ фIыщIэ зыхуищIар-сэратэкъым - жьыхуэупсан и щыкъу щIалэрат...

- Умыбгъэмэ, мес фи унэр... Уку эжьынщ, гъу этэжауэ абы щызэтеIэ ахьыщэ щIалэрат...

- Умыбгъэмэ, мес фи унэр... Уку эжьынщ, гъу этэжауэ абы щызэтеIэ ахьыщэ щIалэрат... Ахьыщэ зэрыдихьаззэу, хабзэкъуэтэ дыхьу, мыдрей ди хьэщIэр апхуэдэу дутIыпщыжьнкъым. ФынакIуэ, кьалэм дежьжьынщ, тIэкIу дыщысынщ, - жи Мухьэмэд. Долинск нэдэкIуей автобус кьэгъэщыжьыпIэм дыкьыщыхуэжьэм соплъэри:

- Уэрп, месым, Кьэрмокъуэ Мухьэмэд мобдеж щыгъуи, абы дришэхьжьымэ, жьэIэпи, щIалэхэр согъапльэ зи маршынэм бгъэдэт Кьэрмокъуэ Мухьэмэд дежкIэ. Ди тхакIуэхэми журналистхэми ящыщу куэдкIэ псоми япэ ити маршынэ кьэщIыжьу фар арат.

- Щытмэ, нэхъыщIэр уэращи, жэи ельэIу кьалэм нэс дынидзысыжьыну, - унафэ кьысхуещI ди нэхъыжьым. Кьэрмокъуэр кьызытекIуэхари ар зэжьэри Тхьэм ещIэт, ауэ щIалэ гупыр дыкьигъэщIэхьуакъым.

«Налшык» щхапIэм дынэсыжкарэ Iуэжутхьбзэ кьыттхуэзэщIа ди ныбжьэгъури щIэмыхъуэжьыну, ди гъусэу ныщIыхьэну дельэIуу дыздэ-

КъыдэхъулIащ бжьыхьэ угъурлы

Уафэр гъуэгъуамэ,
Уэщхьм уэ щIэтынкIэ
Сыпшынэу сыдэпльейуэ гъэр исхащ,
Ауэ Алыхьым кьильагъущ ди хьэтыри,
Уи псыдзи, жьапщи, уэри тщхьэщIхащ.
Мис иджы, зэрыжаIэу, ини цIыкIуи

Дежьауэ пхъэщхьэмыщхьэр Iудохьыж,
Бзэгъащ ар зэхуаIуатэм хуэдзу цIыкIуи,
Кьетхъэлдэу хьэар Тхьэм фIыкIэ дигъэшхьыж. Iэмин!..
Хэт хуейми сыти схужреIэ,
Ауэ согуфIэ,
Инуи зохьуэ сигу -
Уи щIэнтIэис кьабзэ хьерым нэхъыфI щыIэу СщIэркыим сэ.
Ар зы.
Фепльыт ми зи нэгу

Дуней гуфIэгъуэр кьищу зэхьэзэхуэ
Сабийхэм!
Мис а цIыкIухэр хьурэ сощхь
Сльагъумэ, сыт хуэдизу сыгуфIэнут сэ!..
- Дадэ, пэгуныр сIых!
- Сысейри, дадэ!..
Жьэнтбзу щIыкIэу мо жыг щхьэкIэм хэз
Сабий макъ нурхэр щоIу уэрэдуи хадэм,
Ахэм хопщIыщIэ си гуфIэгъуэ нэпс.
- Дадэ, пэгуныр сIых!
- Сысейри, дадэ!..
Сэзыгъэльагъу мо цIыкIухэр икIи мо

Макъ жьгъыру кьомыр щызыгъэIу си хадэм
Кьысхуэпщlащ кьысхуэпщIну щыIэ псом
Уэ я нэхъыфIри,
Ди Тхьэ, пхузощI фIыщIэ,
КьызэмыкIуалIэу кьэзмылэжьа сом,
СымыщIэу щIэхьун си лIы нанэр фIыщIэ,
Мыпхуэдэу жьыщхьэ махуэу сыгъэпсэу.

* * *

Си сабингъуэ гъуджэм сиплъэ щIыкIэу,
Ди унэ гупэ Iуащхьэм ситщ и щыгу,
ГукъэкIыж хьэлъэ кьомым сращыкIыу,
Сопlэ псы бжьэпэм декIуэкI гъуейм и щыгу.
Зы гъащIэ псо и тхыль кьощцыж а гъуджэм,
Ауэ, емынэунэракъэ,

Къуэрыбгъэ

Iейщ
Нэхъыбэу ноби сэ абы кьизджыкIыр,
Си гур кьигъэкIыу арщ сыщIэнэщхьейр.
КIуэ, мо-дэ мо си сабингъуэм щыгъуэ
Зауэт е зауэ нэужьт жыпIэу ер

Ди махуэу щIэтхьам хуэщIхьэ хъурт щхьэусыгъуэ.
Нобэ-щэ?
Ноби сыт, сигу, узыхуейр?..
Мо сабингъуэ жьыжьым кьиIукI макъыр
ТхьэкIумэ ижьым итмэ,
Адрейм

Щову гуаущхуэм хэтхэм я гъы макъыр -
МафIэ щIадзауэ ягъэ гъунэгъу куейр.
ЩIэтмэ из ижьым сабингъуэ ныбжьыр,
Адрейр топльыз нобэм и Iэужь
Сурэт шынагъэм,
Ар икIи мыжьжьэ -
УльоIэс псэкIэ,
Гур бгъэпIьа нэужь...
Уриикъун щIэщIкъэ уринэщхьеину
А кьомым?

Ахъумэ нобэ сыт хуэдиз
Сигу кьэбгъэкIыжми
Стельыр уи хьэжь ину
Схуэпшыныжьыфмэ,
Си насыпти, мэз.

Дил кьищщи,
Дыпсэуами дымжжалIэу,
ШIхьи щхьэкIэ думыгъалIэр щыгъэтау,
Уэращ, бззэрыщ, диIар дыззжалIэу
Налог- заемкIэ далIхэу щыщытам.
Кьызимыгъабгъэ Тхьэм игу,

Си мэз,
Уэри
Сыкьыумыщ1 емыкIу:
Дунейм тету хъуар
ПхуэсIуэта мыгъэущ...

Сигуми нобэ гуэрым
Зы кьуэпс пыча хъунщ -
БауэкIэщI сыхъуащ.
Щыгъуэ махуэм
Ильэсым зэ дыщыгъуэу зэфIэмыкIыу
Дыщыгъуэ защIэу хуейт дэ гъащIэр тхьын -
Зи льэнкъым щыщIыхуинщ кьэсбгъурыкIыу
Зыльэгъуа, дэр фIэкI, дунейм кьытепщэн?
ДывгъэщIи тегъэщIапIэ бжьыгъэм я бзэр
Девгъэгупсысыт гуауэшхуэ кьытлъысам:
Щыхуищщым щыщ бгъум щатым щыгъуэ
я псэр
Зэрыбжьн хуейр ди льэпкъым фIэкIуэдар
А бгъум кьалъхуну щытам
Кьалъхужахэр,
ИтIанэ ахэм кьатепщIыкIыжьн

Хуеяхэр,
Гъэхэр зэпэплъытыжамэ,
Кьыщидзым уи щхьэфэщыр дэтэджынщ...
Араущи, ильэсищэ зауэ гъуаемэм
Ихьа льэпкъ бынхэм псэуэ ягъэнам

Ильэсым зэ дыхуагъэщIыгъуамэ,
Ди хьэжь зэщIауэ тфIэщIу дыкьэнащ.
Армыхъэмэ а «Iуэхущхуэр» щкеГъэкI щIыпIэм
Хуамурадами зэрыщытми фепль -
Абдеж щытым хуей фэепль сыным и пIэм
Сыт щIауэ мывз дзакIэжь тIэкIур тель?..
А псом я ужькIэ дэ зы махуэ мыхьу -
Ди гъащIэ псор дыщыгъуэу дгъэкIуэн хуейт.
Арщхьэкlэ сыт щIэн?
Псэун хуейщ угуГъэу,
Тхьэм ищI ди бынхэм дахэ я дунейр.
Гъауэ джэпэджэж

Тхьэмыщкlагъэшхуэ кьыльысащ ди льахэм:
Псыдзэмрэ уэмрэ кьамыгъанэу лъэкI
Кьулейсыз, фэнщэ ящIа ди хэку дахэм
И жьлэ кьомыр пльагъэщ, нэпс щIогъэкI.
Я вакъэ льэпсэу я кIэтIийр,

ИтащIэм
Яуха льапсэм, зэрыжаIэу,
Псыр
Иджыхьыжами,
Ари уэм фIэмащIэу,
Я гъави хади ищIыжащ щыщ щIым.

Сыт мыгъуэу пIэрэ, ди Тхьэ, арыншами
Тхьэмыщкlэу псэухэм щIащыхуар уи ней?
Ябг кьыдэкIарэ я кIэущI нэщI ишауэ
Абыхэм ер я унэу ярь дунейр.
Гъэм и кум,

Кьунйм и щIыIу гуэрэф жьыхуаIэу,
Унэхъужахэм ящIэжьынр сыт?
Уэ уи гущIэгъурщ,
Уэрщ гуГъанIэу яIэр -
Зыщыгъугъын нэгъуэщI ямыIэ зы.

Кьэралыр-щэ?
Зы лIыр джэдыгуибгъурэ,
ЛIибгъу зы джэдыгущи,
Джэдыгуибгъур зейм
Уущыгъуныныр...

ГуфIэ пфIимыдыгъумэ,
Тхьэмыщкlэ Iусу кьыпхъуаший ууейр.
Ар зы.
Тель пэтми гузэвэгъэр я псэм,
КьащIыхуимыкIыр щIыхур сыт я льапсэм?
Мэшынэхэр -
Гъунэжщи кьодыгъэн.
Апхуэдэу узэхэту хэку ухьун?!
Араущ Алыхьым, уи щхьэм фIэкI, нэгъуэщIым
Щымыгугъауэ,
Уибг щIэпхэн щIыхуейр.
КьыфIыыса гуауэр Тхьэм кьыфIищIи
псынщIэ,
ИкIи хьужьи щIэ дахэ фи дунейр.

Хигъахъуэу си гур зэрыджеймэ...

ЗытемыкIуадэу си пщIэри гугъуехьри
ЗыкIэ сетамэ,
ЩкIэ кьызэтэж
Си хэдам зэуэ зэри пэри ехьри,
Дапщэщи кьихьэ -
Богъуэт гукъыдж.
Мис, псальэм папщIэ, псори зэщIэткъуэжри
Гуэнхэм, щIыунэм тфIэщIат щIэтлъхьэжа,
Ауэ щыпльагъукIэ и нэ топхэр кьижр
ЗэщIэлыдэжу зэрыджей кIыпIэм,
УкъуоIэбжьыр икIи уи гур хохьуэ -
Вагъуэб уафэм зыкьыгъаэу
ЩIым
Кьытеваэу кьит уи пащхьэм щохъури,
ПфIэфIмэ, хэIэби, вагъуэр зэIыщIыкI.
Дыгъэ иГэгъ мо зэрыджэ ильыжьым
И пльыфэр пщIащэу пытми щIагъэжа
ПфIощI -
ХъуреягъкIэ зэрыджейм идз ныбжьым
Додэп жьэражьэ...
КIасэ бэв хьужа
Бжьыхьэкlэ,
ЗэрыджеймкIэ ижьь дыдэу
СогъэгуфIэжри зэхуощIыж мы гъэр,
Сыпхуэрзыщ уэ.
Ильэс кьыптэщытым
Тхьэм дищI зи унэр фIыгъэкIэ кьибгъэн.

ЕлГЪэР Кашиф

Щхьэпэ мэхъу

Елгъэр Кашиф дэрэ илъэс тIощIым щIигъкIэ «Iуащхьэмахуэ» журналым дыщызэдэлажьащ. Абы ехьэлIауэ псом ящIу кьыхэзгъэбелджылыкIыну сызыхуейр мыращ: Кашиф зыбгъэдэт лажьыгъэм хуэпэжу, хуэIэижьу, зи темыплъэкъукI тхакIуэщ, журналист Iэзэщ.

СЭ СРЕДАКТОР нэхъыщхьэу, ар журналым жэуап зыхь и секретару илъэс куэдкIэ дызэрызэдэлажьам сигу щIебгъэн зэи дэсльэгъуакъым. Зэрыбедджылыщи, автор зэмылIэужьыгъуэхэм редакцэм кьахь тхыгъэ куэдым кьудамэхэм я редакторэр хэпльэу зэрагъэзэжа нэужь, жэуап зыхь секретарым и пащхьэ иралъхьэ. Апхуэдэ тхыгъэхэр, псом хуэмыдэу тхэну щIэзыдзагъащIэхэм, тхакIуэ, усакIуэ ныбжьыщIэхэм я Iэрытхэр, тхыгъэ, усыгъэхэр тэмэму

Дунейкъутэжым хуэдэт

(КІэухыр. ПэщІэдзэр 1-нэ нап.).

Ямэ хъыбар шынагъуэ - ТІуапсэ районым жылагъуэхэр зэтрикъутэу псыр кІыщІыуар - къыззэрытІэрыхьу дэ Іуэхум и пэжыпІэр зэхэдгъэкІыну дыхуеижьа щхьэжІэ, къуажэхэм телефонхэр щылажьэртэкъым. Мы къэзыкъашІэм теухуауэ федеральнэ телеканалхэмрэ Интернетымрэ итыр мащІэт. Ауэ тІэкІу дэкІри, крайм и губернатор Ткачев мы щыпІэм къыззыкІуар какъгъэльэгъуащ. Ар мамыру щыхъу гужьеиэхэм яхэтт, журналистхэм епсальэрт, «зыри дэІэпыкъуэгъуншэу къыззымынэнур» яжриІэрт.

Ауэ къэХъуа гъэзвэгъуэм и пэжыпІэр губернаторми телевиденэм и пэжыакІуэхэми ятьхуакъым - а зэманым бгыпЪэ щыпІэхэм ихьхьофынутэкъым. Тенджыз Іуфэм километр 30-м нэблагъэ щыІэ пэжыжьэ Псыуэшхуэ Ин, Псыуэшхуэ Щыкіу къуажэхэм цыхуэхэр щынэсар еІуанэ махуэрщ. А жьыгъэм дэсхэм ипэжыпІэкІэ дэІэпыкъуэгъу щагъуэтар псыр нэхъ мащІэ хуэру махуитІ дэкІа нэужьщ. Апхуэдизэ зэманым кьриубыдзу цыхуэхэм я фэм икІар зыщІэр Къэм и закъуэщ.

Мы къуажитІым екІуэ Налшык гъуэгуэхэр къызэІуахыжа щхьэжІэ, транспортКІэ щыІэзекІуэну гугъут: пЪэмыжкъэр ныкъуэкъутэт, щыпІэ Іуэдым мывэ-пшахьуэр щызэтрихьат. Ауэ щыхуэр хэт пЪэсу, хэти хьэпЪэзеиэ машинэхэм ису я благъэкэмрэ я Іыхьлыхэмрэ ялъэІэсыну гъуэгу теуват. Іэмал гуэр зэрагъуэту, гущэвзгъуэ къыщыхьуэ щІыпІэм кІуэну ежьащ Адыгэ Хасэм хэтхэмрэ «Шапсыгъ» газетым и корреспондентымрэ.

Жэпуэгъуэм и 18-р ТІуапсэ районым щыгъуэ махуэу щагъэуващ икІи хэкІудаХэм ящыщ зыбжанэ а махуэм щІалъхьащ. ХэкІуэдаХэм ящыщт Псыуэшхуэ ЩыкІу къуажэм щыщ, илъэс 58-рэ зи ныбжь Ныбэ Мурадин. Хьыбарыншэу кІуэдащ Адыгейск кьалэм кьикІауэ Псыуэшхуэ Ин кьуажэм щыхьэщІэ Понэжь Аскэр.

Ярэей Псыуэшхуэ ЩыкІу къуажэ зэщІэкъуар щыІэжкъым. Ар псы къэукъубеям зэтрикъутащ, ятІэрэ мывэкІэ уэрамхэр щІигъэнащ, щыпІэ щхьэхуэхэм автомобиль зэхэпІытІахэм уащрохьэлІэ, ятІэм кьыхощ унагъуэ зыпшыпхэр, Іэмэпсымэхэр, унэлъащІэ зэпкърыудахэр. Къуажэдэсхэм зэрыжаІэмкІэ, псыр дакьикъэ бжыгъэм кьриубыдзу кьащІэуащ икІи апхуэдэ дыдэу, сыхьэтитІ дэкІри жэщыжащ. ЦыхуэхэрІэнкунщ, кьащІыщІадзэнури щаухынури ямыщІэу.

Псыуэшхуэ Инри апхуэдэ дыдэщ: пЪэмыжхэр, гъуэгуэхэр зэтекъутащ, унэхэм псыр ящІэуащ, псэуальэхэм, гаражхэм я мызакъуэу, бжьаІуэхэр ирихьэхащ, джэдкъащІэр, Іэщхэр итхьэлащ, ауэ абыхэм я бжыгъэр зыхуэдизыр иджыри зыми кьыбжиІэфынкъым.

Мы жылэм я нэхъыжь Къуажэщауэ Андемыркъан жэпуэгъуэм и 16-р кьыщалъхуа махуэу кьэпльытэхунущ. МазитІ хуэдизи дэкІым абы и ныбжьыр илъэс 80 ирикъунущ, и нэгуи щІэмыкІа щыІэкъым, ауэ а жэщым игъэвар абы зэи иГу ихужьынкъым. Ар зыщІэлъ пэшым псыр кьащІэлъадэу щыхуежьэм, бжэр Іуихьыу кьащІэкІыну кьекъуащ. Ауэ кьащІэкІыпІэ иІэжтэкъым - и щыбмкІэ ятІэр щызэтрихьат. Апхуэдэ «къэпхъэным» иубыда лІыжьыр и гъунэгъу щІалэхэм кьрагъэлащ.

Хьэлэмэтыщэщ зауэм и ветеран, илъэс 85-рэ зи ныбжь Куэблэ Инус и унэу джабэм кІэрыитыр псэууэ кьыззэрынар. Абыи псыр щІэмыцуэу кьэнакъым, ауэ зэхтекъутакъым. ЛІыжь пІэхэнэм ипхъухэм зэрахуэзфІэкІкІэ пэщхэр зэщІалъэщІэж, езыхэм ятьэварги апхуэдэу гуауэщхуэу кьызэрамыльытэр жаІэ. Ахэр нэхъ кьэзыгъэдзыхэр кьулыкъущІэхэр я гулъытэншагъэрщ.

- ТекІуэныгъэм и махуэм ирихьэлІэу зауэм и ветеран хэм ядэІэпыкъун хуейти, ди адэр щыпсэу унэм и щхьэр зэрахъуэкІащ. ХуэкІуэжэр кьэсри, жьы хъуа шиферыр трахщ, абы и пІэкІэ шиферыщІэ тралъхьэри, зэбгрыкІыжащ, - кьыгъэуІэтэжащ щыхуб3хэм. - Пэжыр жьыпІэмэ, дэ абы дыщыгуфІыкІащ, кьулыкъущІэхэми зауэм хэта лІыжьым зэрыдэІэпыкъуамкІэ отчет ятыжащ. Унащхьэр зыхуей зэрыхуамыгъэзар дэ, узгъуурэ екІуэкІти, гъэмахуэ псом кьыдгурыІуакъым. Ауэ уэлбанэшхуэм зыкьыззэрызэщІищІэу, дэнэкІи псыр кьежжьеу хуежьащ.

Захуагъэ щагъуэтын я гуГэу абыхэм тхъэусыхафэ губернаторым и дежь ятхащ, телевиденэм и пэжьакІуэхэм телефонымкІэ епсэльащ, ауэ зэкІэ лІыжьым и гуэзвэгъуэр зыщи зэхах хуэдэкъым. ЩымахуэрэкъебгъэщІи, адэкІэ зэрыхьунур гуры Іуэгъуэкъым.

Зэманыр макІуэ, цыхуэхэм я гур щхьэзыгъуэтыжу хуежьащи, зэрахуэзфІэкІкІэ гъэкьыгъэм зрат. Псыуэшхуэ Инми Псыуэшхуэ ЩыкІуми МЧС-м и ІэщІагъэлІхэр, Іуэзгу гъэжьакІуэхэр, нэгъуэщІ Іэнатіэхэм щыщхэр щолажьэ. ЂащІэр щызэтовэж адрей жылагъуэхэми.

Ауэ адэкІэ кьэхъунур зыми ищІэркъым. Илъэс щэщІиплЬыщІ хуэдизэ ятпэкІэ кьэрагъпым ахъшэшхуэ тригъэкІуадэу щытащ псыжапІэхэр зэгъэпэщыжыным, псы Іуфэкэр кьищыкІыным, гуэзвэгъуэхэр кьэмыгъэхъуным хуэунэтІа нэгъуэщІ лэжьыгъэхэр зэфІэгъэкІыным. Абы щыгъуэ ятпэ ирагъэщыр кьыззэрымыкІуэ щытыкІэхэр кьэмыгъэхъунырт. Ауэ иджыпсту унафэщІхэр кьыщежажьэр гузвэвгъуэхэр кьыщыкІыхуэкІам дежщ. Аращи, кьыбгурыІуэну гуГэгъуэм ТІуапсэ районым кьыщыхъуам и щхьэусыгъуэр.

НЫБЭ Анзор.

КУЭДРЭ мысымэджауэ 2010 гъэм жэпуэгъуэм и 17-м дунейм ехыжащ Гъудэ Борис Алий и къуэр.

Гъудэ Борис 1954 гъэм дыгъэзаэм и 18-м Прохладнэ кьалэм кьыщалъхуащ. Абы Къэбэрдей-Балъкъэр къэрал университетым и физикэ-математикэ, учет-экономикэ факультетхэр къыйухащ.

ЩІэныгъэ нэхъыщхьэ зригъэгъуэта нэужь, Гъудэ Борис республикэм и комсомол органхэм щылажьэу щІидзащ икІи ВЛКСМ-м и Налшык кьалэ комитетым и секретару, нэхъ иужькІэ комсомолым и Къэбэрдей-Балъкъэр обкомым и секретару хахащ.

1992 гъэм Гъудэ Борис Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым и Аппаратым и унафэщІу ягъэуващ. А Іэнатіэм абы куэд щыгъэфІигъэкІащ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм граждан мамырыгъэр, зэгурыІуэныгъэр, зэкъуэтныгъэр ыцыхьэумэным и лъэныкъуэкІэ.

ЩІэныгъэ нэхъыщхьэ зригъэгъуэта нэужь, Гъудэ Борис республикэм и комсомол органхэм щылажьэу щІидзащ икІи ВЛКСМ-м и Налшык кьалэ комитетым и секретару, нэхъ иужькІэ комсомолым и Къэбэрдей-Балъкъэр обкомым и секретару хахащ.

1992 гъэм Гъудэ Борис Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и Президентым и Аппаратым и унафэщІу ягъэуващ. А Іэнатіэм абы куэд щыгъэфІигъэкІащ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм граждан мамырыгъэр, зэгурыІуэныгъэр, зэкъуэтныгъэр ыцыхьэумэным и лъэныкъуэкІэ.

Гъудэ Борис Алий и къуэр

1994 гъэм республикэм законхэр кьыдэзыгъэкІи орган нэхъыщхьэм и депутату хахри, ар Лъэпкъ зэхущытыкІэхэмкІэ комитетым и унафэщІищым яныкъуэ лэжьащ. 1997 гъэм ар КъБР-м и Парламентым и етІуанэ зэхуэсыгъуэми и депутату хахыжащ.

2000 гъэм Гъудэ Борис Налшык кьалэм и администрацэм и Іэтащхьэм и кьуэдзэу ягъэуври, административнэ-унафэщІ Іэнатіэм и Іэтащхьэу екІуэкІащ. Ар кьызэгъэпэщакІуэ, уэнтІаКІуэ Іэкіуэлъакіуэ зэрыщытыр, зыхэт гупыр Іуэхум зэрыригъэгъуэхуэфыр кьалъытэри, «КъэббалъкъэнэргО» ОАО-м и генеральнэ директорым и кьулыкъум ягъэуваща.

Гъудэ Борис жылагъуэ Іуэхуэхэм жьыдэжу хэтащ, курыт еджапІэм, сабий садэм ядэІэпыкъуу щытащ.

КъБР-м и Правительствэмрэ Урысейм ЩІэныгъэхэмкІэ и академием и Къэбэрдей-Балъкъэр щІэныгъэ центрымрэ Гуманитар къэхутэныгъэхэмкІэ и институтым и унафэщІым и кьуэдзэу щытета лъэхъэнэм абы куэд хищІыхьащ КъБР-м щІэныгъэмрэ щэнхабзэмрэ зыщегъэужьыным.

Гъудэ Борис кьратащ Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэм и ЩІыхь тхьапъыр.

Гуапэу, зэІухауэ дунейм тета Гъудэ Борис Алий и къуэр ящыгъупщэнкъым абы и Іыхьлыхэмрэ благъэхэмрэ, и ныбжьэгъуэхэм.

Ныбжьэгъу гуп.

● Узыншагъэ

Іэнатіэр ирагъэфІакІуэ

Дзэлькъуэ районым узыншагъэр щыгъэфІагъэуэж и Іуэхущ1апІэхэм гулъытэ нэхъыбэ зыхуащІхэм ящыщ щыхухэм зэрадзІэпыкъу Іэмалхэр егъэфІэкІуэныр.

КУЕЙМ сымаджэщи 4, амбулаторэ 12, дзІэпыкъуэгъу псынщІэм и къудамэу 5 иІэщ. Узыншагъэм кІэльыплъ дохутыр 81-рэ медсестра 364-рэ щолажьэ.

Сабий эрагъуэтамкІэ тхъылъхэм (сертификатхэм) кьапэкІуа сом мелуани 2-мкІэ медицинэ Іэмэпсымэхэр, сом мин 600-мкІэ хущхъуэхэр кьащэхуащ. Район сымаджэщым и лъхуапІэ кьудамэр иджырей мардэм изагъэ ІэмэпсымэхэмкІэ кьызэрагъэпэщащ, бзылъхугъэхэм сабийхэмрэ зыщІэлъ пэшхэри зыхуей хуэгъэзэным хуабжьу йогугъу.

Дзэлькъуэ район администрацэм и пресс-Іуэхущ1апІэм и унафэщІ Пщыунэ Эммэ дызэрыщигъэгъуэзамкІэ, куейм исхэр хущхъуэ кьащэхуным гугъу демыхьын папщІэ, я нэхъ кьуажэ пхыдзами аптекэ кьыщызэІухыным иужь итщ щІыпІэ администрацэр.

ШЫПШ Даянэ.

● Гу зылъытапхъэ

Натхъуэ Бейбарс:

Иджы сэ сощІэ Мейкъуапэ фІыгуэ сыкъызэрыщалъагъур, Налшык пщІэ къызэрыщысхуащІыр

● Футбол

Футболымкі Израилым и команд3 кьыхэхам и гуащхьхъуэмэныкъуэ адыгэ Натхъуэ Бейбарс мы гъэм щегъэжьауэ Урысей Федерацэм и чемпион Къэзан и «Рубин»-м хэту ящІэну. Къэмах уэ кІуам абы «Ростов»-м и гуэрэн топ дахэ дыдэ дитэжІри, зыкъэт гупым текІуэныгъэр кьыхуихьащ. Чемпионхэм я лигэм хьихьэ зэпеуэм къэзгъэсхэм я щІыхьыр нобэ щихьымэну зегъэхьэзыр. Абы и пэ кьихуэу «Спорт-Экспресс» газетым и корреспондентым ди лъэпкъэгъу иЗрэйуэм ирита интервьюм щыгъуазэ фыхуэдощ:

«Рубин»-м хэту мыгъэрей зэхьэзэхуэм и япэ джэгуГуэм ар кьихьащ. ИужькІэ «Спартак-Налшыкым» дэджэгуащ, кьыкІэлъыкІуэу кьэзанэдэсхэм текІуэныгъэр кьыхуэзыхьэ топ закъуэр Пермь щыдигъэкІащ, командэ кьыхэхам сыт щыгъуи ираджэ... Израиль журналистхэр абы и деж кьэпсальэ зэрытщ - абыхэм яфІэкьэлэмэтщ я хэкуэгъур Урысейм зэрыщыпсэу щыкІэмрэ и зэфІэкІхэр зданэсымрэ. Натхъуэ Бейбарс и унэ щыщІэрыІуэщ, арщхьэкІэ ди кьэралым и дежкІи ар хамэкъым. И адэжьхэр здиІэпхъукІа Адыгейм ноби и унэкъуэщхэр щопсэу. Абыхэм ящыщу нэхъ цІэрыІуэр Натхъуэ Іэдэмщ. Ар Краснодар и «Кубань»-м хэту Совет Союзым и лигэ нэхъыщхьэм щыджэгуащ. Мейкъуапэ и «Дружба»-м и тренер нэхъыщхьэу, абы и генеральнэ директору илъэс куэдкІэ лэжьащ.

- Натхъуэ Іэдэм уи адэ кьуэщІ?

- Апхуэдэущ сэ ар кьыззэрыслъытэр.

- Зэпыщ1эныгъэ зэхуэмІэ?

- Іэдэм и деж щыхьэщІэри си анэр иджыблагъэ Мейкъуапэ кьикІыжащ. Ящжы сэ быдэу сощІэ абы фІыуэ сыкІэрыщІащ ар.

- Уи адэ кьуэщыр Израилым зэрыщыджэгуар, абы тренер Іэщ1агъэм зэрыщыпэрыхьар пщІэжрэ?

- Сэ абы щыгъуэм сысабий дыдэт, у еблэмэ шкОлым иджыри сыкІуэгъэтэкьым. Абы игъасэрт адыгэхэр (шэрджэсхэр) щыпсэу Кфар-Камэ и «Хапоэль» командэр. «Рубин»-м сыщІригъэблэгъам, ІэщІ ди унэ накІуэри, хуабжьу кьызэІуІэпыкъуащ икІи Урысейм сыІэпхъуэныкІэ сэбэп кьысхуэхьащ.

- Адыгэбзэкі зэгуэрхэр пхужьІэрэ?

- Зыгуэркъым схужьІэр. Анэдэлъхубзэр сэ фІы дыдэу сощІэ.

- Къэбэрдей псэльэкІэри кьыбгурыІуэрэ? Фэ ешьм зы бзэ, щэнхабзэ фІ1эщ.

- СощІэ. Ди адэжьхэм, лъэпкъым и кьекдуэкІыкІам, ди Іуэху зэрыхьуам сэ хьарзынэу сышыгъуаззщ.

- Налшык гулъытэншэ ущащІауэ къыщІэкІынукъым, ешьм ейм хуэдэу къыщыпІущІакъэ?

- Іуапэ дыдэу кьыщысІу - щІащ. Сэ кьызгурыІуащ а кьалэм пщІэ кьыІэрыщысхуащІр.

- Урысыбзэр зэбгъэщІэну ухунэса?

- Зэкіэ абы екьэлІауэ зэрызызгъэщІэгъуэн сиІэкъым, ауэ сэ илъэс куэдым тещІыхьа контракт сиІэщи, хуэм-хуэмурэ ари зэзгъэщІэнщ. Си закъуэкъым ахъуэдэу щІэзыдзэр.

- Къэзанэдэсхэр мэгушыІэ: Къул Шэриф мэждыгыр кьызыщхьэщыт стадионым щыджэгу командэм и хьэрхуэрэгъуэр журтым щыхигъащІэкІэ, апхуэдэ гупым зыри кьыпІэпщІэнукъым.

- СыкьызызыжкІа лъэпкъри, сызэрыт, динри цІыхуэхэм ямыщІэнкІэ зэрыхьуныр сэ кьызгурОуэ. Сэ Израильм пщІэ лъагэ хуэзощІ, сыщопсэу икІи си унэр абы щыІэщи. Абы щыгъуэми сэ сыадыгэщ, сымуслъымэнщ икІи си деждІэ а Іуэхугъуэхэр нэхъ мыхьэнэнщэкъым.

- Урысей гъащІэм ухэзэгъа?

- Зэкіэ псори фІыщ, дъэпощхьэпо сиІэкъым. Къэзан кьалэфІщ, мэжджыт куэд дэтщ, ущыпсэунуи тынщ. Си гъусэу мыбы кьэкІуащ си анэмрэ щыпхъумрэ. Абы си деждІэ мыхьэнэщхуэ иІэщ. Ди унагъэр инщ. Пэжщ, ди жагъуэ зэрыхьущи, ильэситІ и пэкІэ ди адэр дунейм ехыжащ. А гуауэр сэ хуабжьу зыхэсщІащ икІи нэхъ псынщІэу лІыпІэ сиу вэн хуей хьуащ. Иджы сэраш унагъуэр зыщыгугъыр. Ди адэм егъэлеяуэ сыхуэзнэкъуэщ. Ар сыт щыгъуи хуабжьу кьызэлІаІэрт. Араш футболист сызэрыхуар зи фІыщІэр, чэнджэщыфІ куэди кьызитырт.

- Фи тренер нэхъыщхьэ Бердыев Курбан диныр хуабжьу зи фІэщ хьу щІыхьщ: хьэж ящІащ, сыт щыгъуи мэжджытым макІэр. Уэ Адыхьым зыхуэІэгъаззрэ, зыгуэркІэ уельэІуэр?

- Іэмал имыІэу. Сэ Кьыгъщхьэщытым и дэІэпыкъуныгъэ сыт щыгъуи сыхуэнакьуэщ. Джэгум щІидзэн и пэкІэ, сыт щыгъуи Адыхьым солъэІу.

- «Рубин»-м укъызэрыкІуэр Урысей, Израиль прессэхэм зыубгъуауэ кьыщагъэльэгъуащ. Адыгэкьуэхэм и деж хьыбар кьэІуухэр щыззтемыхуэ я кьэхъуІ, Сытыт абы и щхьэусыгъуэр?

- Псори тІыншу зэфІэкІащ. Сэ занщІу Іуэхум унафэ тесыщІыхьащ. Сезыгъэблагъэр нужьрей илъэситІым Урысейм и чемпион хъуа юмандэт, бкІыхьэм Чемпионхэм я лигэм щыджэгунут. Сэ сыхуейт абы си кьаур здынэсыр щызэхэзгъэкІыну. Пэжщ, клубхэм я зэпсэльэныгъэхэр гугъуу екІуэкІащ. Си адэ кьуэщ Іэдэм и фІыгъэкІэ, икІэм-икІэжьым, псори хьарзынэу ихуащ.

- Уэ Израильм и щІалэгъуалэ командэм и капитану, Тель-Авив и «Хапоэль»-м и пашэхэм ящыщ зыуэ ущытащ иджы, Къэзан хуэдэ уэ зэрыщІэпхъуэрэ, джэгуПІэ губгъуэм укъыщрамыгъэхьи къо хуу, Ар дауэ зыхэпщІэрэ?

- Іугъуу. Зезгъэзэну сыхэтащ, ауэ сесэркъым. Іуэхум ерыщу сызэрыбгъэдыхьэмкІэ тренерхэм ятпхъэгъэкІыну сыхуэщІокъу, ямпэ дакьикъэм щегъэжьауэ иухыхукІэ джэгум сыхэтыну зэрыслхуэфащэр, гупым сэбэп саэзрыхуэхьуфыныр. Командэми хьэрхуэрэгъуэр щызикуэдщ икІи абы Іуэхур нэхъ хьэлэмэтыжещІ. КьызэрыщыхьмкІэ, «Рубин»-м си Іэзэгъыщ щыхьэгъыхьуащ.

- Иджыблагъэ Израильм и команд3 кьыхэхам ухэту Алыджэм ущыджэгуащ. Нобэ «Рубин»-р кьызэрыхьэну «Панатинаикос»-м и губгъуэм зыщыбгъэгъуэзэфа?

- Хьэуэ. Дэ дышыджэгуар Пиреещ, «Олимпиакос»-м и губгъуэрщ.

- «Ростов»-м худэбгъэкІа топым хуабжьу ущыгуфІыкІащ. Уи хьэрхуэрэгъуэхэм я гъуэр хэбгъэщІэн пфІэфІ хуэдэщ.

- Хуабжьу сфІэфІщ. Ар пхуэмыІуэтэн щытыкІэщ. Апхуэдэ дыдэ гурыщІэхэр сиІэщ кьэралым и командэ кьыкъэхам и фащэр щыщыстІагъэм и деж.

- Чемпионхэм я лигэр даух кьыщыхьурэ?

- Дэтхэнэ зы футболистми и хьуэпсапІэщ Чемпионхэм я лигэм хэтыну, абы фІыкІэ зыкъыщигъэльэгъуэну. Сэ «Рубин»-м фІыщІэ хуэзщІ апхуэдэ Іэмал гъуэзэдж кьыззрызитамкІэ.

Зыгъэхьэзырар
ЖЫЛАСЭ Заурбэчщ.

● Зэпеуэхэр

Бахъсэндэсхэм зыкъагъэльагъуэ

«Адыгейм и вагъуэ щыкІухэр» дунейпсо сабий зэпеуэ-фестивалым хэтащ УФ-м и хэгъэгухэмкІэ кьаралхэм кьикІа ныбжьыщІэ зэчиифІэхэр. Абы пашэныгъэ кьыщыхьащ Бахъсэн кьалэ щыщ Тут Алинэрэ Нэхуцу Арсенрэ.

ЗИ ЧЭЗУ апхуэдэ зэІущІэр жэпуэгъуэм и 22-м сыхьэт 14-м Налшык кьалэ администрацэм (КІыщокъуэм и уэрам, 70) и актовэ пэшым щекІуэкІынущ.

Абы щыхэплъэнущ гъуэгуэм зэрыщІэзекІуэ хабзэхэм ягъуэта зэхъуэкІыныгъэхэм, рулым дэсхэмрэ инспекторхэмрэ я зэхущытыкІэм. УГИБДД-м, Іуэхущ1апІэм и щІыналъэ къудамэхэм я унафэщІхэм зыкъызэрыхуагъазэ упщІэхэм ящыщ зэІущІэм иратынущ.

ЗэІущІэм кьырихьэлІахэм кьагъэльагъуэ ныкъуэныгъэхэмрэ ныкъуэныгъэхэмрэ щІыпІэ зэрыщыкІуэ хабзэхэмкІэ ГИБДД-м адэкІэ и лэжьыгъэр зэриубзыхуунымкІэ сэбэп хъунущ. Упщ1э зиІэжьэм нэхъ пасэу зрагъэтх хъунущ мы телефонымкІэ: 96-06-73.

КъБР-м щыІэ МВД-м и УГИБДД.

УпщІэ фиІэмэ

Редактор нэхъыщхьэ ХЬЭФІЫЦІЭ Мухьэмэд

РЕДАКЦЭМ И КОЛЛЕГИЕМ ХЭТХЭР **Жыласэ Заурбэч** (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), **ЖъэкІэмыхьу Мариндэ** (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), **Ширдий Мариндэ** (редактор нэхъыщхьэм и къуэдзэ), **Гъурыжь Мадинэ** (жэуап зыхь секретарь), **ГъущІо Зариф, Истэпан Залинэ, Къардэн Маритэ, Хьэжыкъарэ Алик.**

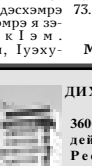

ДИХЭЩІАПІЭР

360030, Къэбэрдей-Балъкъэр Республикэ, Налшык кьалэ, Лениным и щІэкІ щыІэ уэрам, 5, ебгъуанэ - епщІанэ кьатхэр.

ТЕЛЕФОНХЭР: редактор нэхъыщхьэм, секретарым - 42-56-19; редактор нэхъыщхьэм и кьуэдзэхэм - 42-63-64, 47-31-54, 47-33-23; жэуап зыхь секретарым - 42-22-82; секретариатым - 42-22-66.

КЪУДАМЭХЭМ: политикэмкІэ, жылагъуэмрэ лъэпкъ ІуэхуэхэмкІэ - 42-22-86; кьуажэ гъащІэмрэ экономикэмкІэ - 47-22-63, 42-57-59; щэнхабзэмкІэ - 42-75-36; обозревателхэм - 42-22-89; хабзэхьэмэ Іуэхущ1апІэхэм ядэлэжьэнымкІэ - 42-60-53; хьыбарыщІэхэмкІэ, спортымрэ письмохэмкІэ - 42-22-88; егъэджэныгъэмрэ щІэныгъэмкІэ - 47-32-15; зэдэкІакІуэхэм - 42-21-88; корректорхэм - 42-60-27; бухгалтерием - 47-31-69; ЭВМ-м и операторхэм - 42-22-84; компьютер Іуэхущ1апІэм - 42-26-41; сурэттехым - 42-75-78.

Тедзэ тхыгъэхэм кьыщыхьа бжыгъэхэм, кьыщаІэта Іуэхугъуэхэм я пэжагъымкІэ ахэр зытхахэм нэсу жэуап яхь. Авторхэмрэ редакцмрэ я Іуэху еплыкІэр зэтехуэ зэпыту щытхьам.

Газетыр Іэ тезыдзахэм яхуэхьынымрэ щІэ дальщ КъБР-м федеральнэ нэщт зэпыщІэныгъэхэмкІэ и управленом.

Тел.: 76-01-28, 76-01-10.

Газетыр щыщІащ жэуап ехь КъБР-м и "Роспечать" АО-м.

Тел.: 42-69-34

Газетыр 1989 гъэм дыгъэгъазэм и 16-м №Н-000Бзаг щІэныгъэ кІуащ.

Зы илъэсым газетыр 250-рэ кьыдокІ.

1905 гъэм щыІа революцэм и щІэр зезыхьэ Республикэ полиграфкомбинат, Налшык къ., Лениным и щІэкІэ щыІэ уэрам, 33, тел. 42-35-75.

Мы кьыдэкІыгъуэм елэжьахэщ: **жэуап зыхь секретарым и кьуэдзэ ДыщкІ Соня, редактору Къэрмокъуэ Хьэмид, корректорхэу ПхытІыкІ Юрэ *(1, 4-нэ нап.)*, ЩІоджэн Заирэ *(2, 3-нэ нап.)*, корректорхэм я дэІэпыкъуэгъу Иуан Заирэ. *КомпьютеркІэ газетым и теплъэ ящІащ* ЩІомахуэ Мариандэ, ГъукІэлІ Рае, *сурэтхэм елэжьар* Бицу Жаннэщ.**

Номеры "Адыгэ псалъэм" и компьютер Іэнатіэм щагъэхьзыращ.

Газетым Іэ щытрадзар сыхьэт 21.30-рщ.

Индексыр 51531● Тираж 10.125● Заказ №2943